

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

PLENAIRE VERGADERING

HANDELINGEN 49

MIDDAGVERGADERING VAN DONDERDAG 23 MEI 1996

BELEIDSBRIEF GELIJKE KANSEN IN VLAANDEREN

Inhoud

Nr. 49

Donderdag 23 mei 1996
Middagvergadering

Berichten van verhindering	2485
Beleidsbrief Gelijke kansen in Vlaanderen. Gelijke kansen voor vrouwen en minderheden. Beleidsprioriteiten 1995-1999 – 155 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2	
Debat	2485
Sprekers : de heer Peter De Ridder, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht, de heren Guy Swennen en Karim Van Overmeire, mevrouw Vera Dua, de heer André Kenzeler, mevrouw Mieke Van Hecke, de heren Joris Van Hauthem en André Denys, mevrouw Marleen Vanderpoorten en mevrouw Ria Van Den Heuvel, de heren Francis Vermeiren en Hugo Marsoul en mevrouw Trees Merckx-Van Goey en minister Anne Van Asbroeck	
Regeling van de werkzaamheden	2507

VOORZITTER : De heer Luk Van Nieuwenhuysen, ondervoorzitter

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 14.07 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Nelly Maes : gezondheidsredenen ;

Marijke Dillen : familieverplichtingen ;

Frans Wymeersch : ambtsverplichtingen.

BELEIDSBRIEF Gelijke kansen in Vlaanderen. Gelijke kansen voor vrouwen en minderheden. Beleidsprioriteiten 1995-1999

– 155 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2

Debat

De voorzitter : Aan de orde is de beleidsbrief Gelijke Kansen in Vlaanderen. Gelijke kansen voor vrouwen en minderheden. Beleidsprioriteiten 1995-1999.

Het debat is geopend.

De heer De Ridder, verslaggever, verwijst naar het verslag.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik ben wellicht niet de enige die betreurt dat beleidsbrieven op een dergelijke wijze worden besproken. De besprekingen over deze beleidsbrief in de commissie waren goede besprekingen. Heeft het dan nog veel zin om dit in de plenaire vergadering over te doen ? Anderzijds zijn we natuurlijk weer een half jaar verder en kunnen we op die manier een aantal beleidslijnen kritisch bekijken.

Over naar de bespreking zelf.

Ik voel me trots én ook gefrustreerd bij dit debat over de beleidsbrief. Trots, omdat het de eerste Vlaamse beleidsbrief is over gelijke kansen van de eerste Vlaamse minister van Gelijke Kansen. Trots ook, omdat onze werkgroep een werkgroep voor gelijke kansen is geworden voor mannen en vrouwen, waar ook mannen actief deel van uitmaken. Als christen-democraten geloven we dat een parlementaire werkgroep die de gelijke kansen voor mannen en vrouwen horizontaal en op alle beleidsdomeinen opvolgt, zinvol is. De problemen in onze samenleving worden vooral door vrouwen gevoeld. Ik denk hierbij aan werkloosheid, armoede, gevoel van onveiligheid, mobiliteitsproblemen en een lage scholingsgraad.

Ik voel me echter ook gefrustreerd omdat de minister van Gelijke Kansenbeleid haar weg nog niet echt heeft gevonden in deze materies. De verwachtingen bij het aantreden van een nieuwe minister waren hooggespannen. Er zijn nu nog geen zichtbare resultaten. Nochtans is de keuze voor een inclusief gelijke kansenbeleid een goede keuze. Een inclusief beleid is echter ook een beleid op lange termijn : zonder zichtbare en concrete resultaten op korte termijn verliest het zijn geloofwaardigheid. Er bestaan Europese richtlijnen en er is een federale minister van Gelijke Kansenbeleid als inspiratie. In die zin was de beleidsbrief die in november 1995 werd besproken, een eerste goede denkoefening. We misten wel concrete voorstellen en daarom lanceerden alle partijen actiegericht voorstellen tijdens de bespreking. Misschien had een actievere wisselwerking met de werkgroep u kunnen ondersteunen. Daarom willen we opnieuw ingaan op een aantal

Van Cleuvenbergen

concrete en noodzakelijke aandachtspunten voor het gelijke kansenbeleid.

Wat de tewerkstelling betreft, staat het vast dat vrouwen de grootste groep van werkzoekenden vormen. De VDAB heeft daarom een actieplan ter verbetering van de positie van de vrouw op de arbeidsmarkt. Dit actieplan is duidelijk aan versterking toe. Zowel de resultaten van bijscholing, als van doorstroming naar de arbeidsmarkt van vrouwen, zijn bedroevend. In het Vlaamse werkgelegenheidsoverleg werden vrouwen niet meer expliciet als doelgroep weerhouden. We betreuren dit. Ook hier rekenen we op uw inbreng om dat recht te zetten.

Voor de extra banen in de social profit-sector zullen vrouwen allicht goed aan hun trekken komen : het gaat immers vooral om deeltijdse jobs. Maar of ze voldoende stimuli en een gericht actieprogramma zullen krijgen om in andere projecten te stappen, blijft af te wachten. Het jeugdwerkgarantieplan, dat nu bijna is afgelopen, sprak hoofdzakelijk mannen aan. Vrouwen moeten als expliciete doelgroep behouden blijven in het Vlaams werkgelegenheidsoverleg.

Verdelen van arbeid gebeurt vooral door een herverdeling van de beschikbare vrouwenarbeid : meer dan 95 percent van alle deeltijds werkenden zijn vrouwen. Deeltijdse arbeid heeft negatieve gevolgen voor een beroepsloopbaan en wordt gebruikt voor fysisch zware jobs of jobs met een grote flexibiliteit. Het is dikwijls de enige keuzemogelijkheid voor vrouwen om arbeid en gezin te combineren. Een actie van de minister voor roldoorbrekend denken en handelen tussen partners, kan mannen er allicht toe aanzetten om ook hun verantwoordelijkheid op te nemen in het gezin én in de deeltijdse jobs.

Ik wil nog even stilstaan bij de voorbeeldfunctie van de Vlaamse Gemeenschap op het vlak van het gelijke kansenbeleid. Deze zou duidelijk zichtbaar moeten zijn in de realiteit. Het werkresultaat van Agenda 21 onder leiding van Rita Mulier is duidelijk : vrouwen werken voor de Vlaamse overheid vooral op lagere niveaus, maar zijn afwezig in beleidsbepalende en topfuncties. 87 percent is hier man. Positieve acties bij de Vlaamse overheid zijn en blijven nodig. Alleen het vermelden van de voornaam, waardoor vrouwen zichtbaar worden, is onvoldoende. Ook in de adviesorganen van de ministeries spreken de cijfers voor zich : 75 percent mannen. Idem voor de openbare instellingen : 87 percent mannen. De minister moet dan ook dringend het langverwachte decreet over een gegarandeerde minimumvertegenwoordiging van vrouwen in alle adviesorganen bij het parlement indienen.

Wetenschappelijk onderzoek levert cijfergegevens en resultaten op. Hierdoor worden minder kansen of minder bereiken van vrouwen of mannen op verschillende domeinen objectief waarneembaar. Onderzoeksresultaten zijn

een goede hefboom om een beleid te voeren en een veranderingsproces op gang te brengen. Voor het gelijke kansenbeleid zijn ze essentieel : ze objectiveren een probleem, sensibiliseren door onweerlegbare resultaten en laten toe om acties, met meetbare resultaten, op te zetten. Bij alle evaluatiegegevens is een opsplitsing in mannen en vrouwen essentieel. In de beleidsbrief over wetenschap en technologie engageerde minister-president Luc Van den Brande zich om een Vlaams steunpunt vrouwen – en minderheidsstudies – op te richten. Is dat al gebeurd ? Kunnen de resultaten hiervan al worden gebruikt ?

Mevrouw de minister, uw beleidsbrief handelt over gelijke kansen voor vrouwen en minderheden. Gelukkig maakt u het onderscheid tussen vrouwen, in feite een geminoriseerde meerderheidsgroep, en echte minderheden. In onze tussenkomsten van vandaag heeft onze fractie het bewust niet over de minderheidsgroepen waarvoor een andere minister de acties coördineert. We weten wel dat u een inbreng hebt en dat appreciëren we. We hebben dat vastgesteld bij de toegankelijkheidsinitiatieven voor gehandicapten. CVP kiest bewust voor prioriteit voor gelijke kansen voor mannen en vrouwen. Samen met parlementsleden van diverse partijen bereiden we een initiatief voor ter opvolging van de Peking-conferentie. Allicht zal en kan dit ook voor u een steun zijn om op korte termijn het Vlaams gelijke kansenbeleid te profileren. We wachten met veel ongeduld en veel interesse. (*Applaus*)

De voorzitter : Mevrouw De Maght-Aelbrecht heeft het woord.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik, en niet mevrouw Ceyens, richt het woord tot u. Onvoorziene omstandigheden beletten haar aanwezig te zijn. De VLD-fractie heeft met grote belangstelling kennis genomen van de beleidsbrief Gelijke Kansen. Mevrouw de minister, met uw goedvinden zou ik deze beleidsbrief in naam van de Vlaamse Liberalen en Democraten graag van achter naar voren bespreken.

Eerst wil ik stilstaan bij het doelgroepenbeleid voor minderheden. De VLD is sterk gekant tegen het voorgestelde doelgroepenbeleid omdat de minister voor een kastensysteem pleit. Ze streeft niet naar een harmonieuze samenleving waar iedereen zijn plaats in kan vinden. Haar doelgroepenbeleid wordt een vijandig model waarbij men moet trachten in een kaste te raken om dan de gunst van de overheid te winnen en een deel van de koek op te eisen.

De minister richt zich overigens alleen tot met naam genoemde minderheden die al in zekere mate georganiseerd zijn zoals migranten, homo's en lesbiennes, personen met een handicap. Er wordt geen woord gerept over daklozen of alleenstaande ouders die ook minderheden vormen in Vlaanderen. Moeten deze minderheden worden uitgeslo-

De Maght-Aelbrecht

ten van het beleid omdat ze zich moeilijk zelf kunnen organiseren ? Dat is precies wat de minister doet, hoewel ze zegt dat de afbakening niet limitatief is en andere doelgroepen later in aanmerking kunnen worden genomen. Afgezien van de organisatie van bepaalde minderheden, volgt er verder geen motivering voor het achteruit schuiven van bepaalde minderheden.

De politiek die door de minister werd uitgestippeld, is alderminst rechtlijnig. Ze rept niet over senioren die een minderheid vormen in Vlaanderen en zich vroeger georganiseerd hebben in de politieke partij Waardig Ouder Worden. Door de uitsluitingspolitiek van de minister mag deze partij of een andere zich in de toekomst verheugen op een nieuw electoraat. In alle ernst, dames en heren, mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, wat vindt u het belangrijkste : mensen die in kartonnen dozen moeten kruipen om zich te beschermen tegen de kou, of reclamespotjes waarin nog altijd vaders en moeders naar voren worden geschoven als ouders, of reclame voor homo's en lesbiennes ?

Minister Van Asbroeck weet wat ze wil ! Ze zal al haar energie en het budget besteden aan de beeldvorming over homo's en lesbiennes. Ik weet niet veel van homo's af, al heb ik er een paar in mijn kennissenkring. Welnu, die zouden het niet in hun hoofd halen om een stuk van het budget op te eisen voor hun onderlinge communicatie of voor een onderzoek naar de beeldvorming over hun minderheidsgroep in Vlaamse televisieproducties. Ze cultiveren hun seksuele geaardheid niet zoals de minister dat meent te doen. Velen onder hen vinden dit trouwens terecht een strikt persoonlijke aangelegenheid. Ze willen niet worden gediscrimineerd omwille van hun seksuele geaardheid, en daar hebben ze gelijk in, maar ze roepen niet om positieve acties.

Laat het duidelijk zijn, een doelgroepenbeleid is per definitie een uitsluitingsbeleid. Nooit zal men erin slagen alle doelgroepen te definiëren, laat staan dat ze allemaal bediend kunnen worden door de politiek. Het doelgroepenbeleid wordt dus een preferentiebeleid. Zij die de politiek voor zich weten te winnen en die in de gunst van de minister raken, zijn goed af. De anderen blijven in de kou staan. Geen wonder dat er dan vijandigheid ontstaat tussen al die minderheden : ze zullen immers moeten vechten voor hun deel van de koek ! Het recht van de sterkste is niet meer veraf. We zien hier waar de socialistische visie van minister Ann Van Asbroeck naartoe kan leiden. Het blijft me echter een raadsel hoe ze haar christendemocratische coalitiepartner zover heeft gekregen. Toch moet ik aannemen dat de minister-president dit beleid vooraf heeft doorgenomen met de jongste telg uit zijn regering. Door niet al te concreet te worden heeft minister Van Asbroeck wel haar coalitiepartner ontzien, die dan de kop in het zand kan steken.

De andere minderheden waarover de minister het heeft, migranten en gehandicapten, horen evenmin thuis in een dergelijk kastesysteem. Deze moeten niet worden doorverwezen naar een apart kastje maar maken wel degelijk deel uit van de ganse samenleving.

Dit is de reden waarom de VLD absolute voorstander is van een minister van Welzijn die de bevoegdheid draagt over het beleid en die zijn of haar prioriteiten niet stelt in het licht van wie zichzelf goed weet te organiseren en dus politieke belangstelling kan opwekken. De prioriteit moet gaan naar diegene die om de een of andere reden speciale noden heeft die gelenugd moeten worden.

Het tweede grote onderdeel is het gelijke kansenbeleid voor vrouwen. Naast een doelgroepenbeleid voor minderheden, kondigt de minister een gelijke kansenbeleid voor vrouwen aan. Een belangrijk uitgangspunt voor de minister is de juridische gelijkheid versus de feitelijke ongelijkheid. Hiermee raken we aan een belangrijk punt in de politiek, met name de vraag in hoeverre de staat zich mag inmengen in het privé-leven. In een liberale filosofie is de rol van de staat beperkt. Deze kan niet verder gaan dan het maken van wetten waaruit discriminatie wordt geweerd.

Wanneer de overheid zich inlaat met feitelijke ongelijkheden dan mengt ze zich in het privé-leven van de burgers. Wij geloven veel meer in spontane processen in de evolutie van de maatschappij dan in door de overheid opgelegde en gestuurde mentaliteitswijzigingen. We zijn gekant tegen een doorgedreven roldoorbrekende studie en beroepskeuze voor meisjes. Dat klinkt misschien vreemd, maar men mag het niet verkeerd begrijpen. Ik zal het uitleggen.

De voorzitter : Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft het woord.

Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen : Mevrouw, ik wil weten of u ermee akkoord gaat dat er op het gebied van werkloosheid iets moet gebeuren voor vrouwen ? De cijfers van eind januari wijzen uit dat in Vlaanderen 19,4 percent vrouwen werkloos zijn, dat is meer dan bij de mannen. U zou daar geen prioriteitenbeleid voor willen voeren ?

De voorzitter : Mevrouw De Maght-Aelbrecht heeft het woord.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : Het tewerkstellen van mensen is het belangrijkste punt in deze tijd. Er zijn inderdaad meer vrouwen werkloos dan mannen. Wanneer de werkloosheid in zijn totaliteit wordt aangepakt, kan men zowel vrouwen als mannen hun plaats op de arbeidsmarkt laten innemen. Hier vooraf bepalen hoeveel percent vrouwen en mannen er moeten worden tewerkgesteld kan echter niet omdat men moet ontleden waar

De Maght-Aelbrecht

welke arbeidsplaatsen zijn en de keuze, die moet daar dan worden gemaakt.

Ik kom terug op de beroepskeuze van meisjes. We vinden het veel belangrijker dat meisjes een beroep kiezen dat bij hun aard aansluit en waarin de dag van vandaag meestal nog werk te vinden is, dan dat er een door de overheid gestuurde trendbreuk komt. Door zo te handelen doet de overheid alsof de natuurlijke eigenschappen van meisjes en vrouwen bijna slecht en vies zijn. Wij zijn ervan overtuigd dat er in een veranderende samenleving sowieso veranderende patronen optreden, dat hebben we ook al in het verleden gezien. Cijfers van de KU Leuven tonen aan dat de studies Godgeleerdheid, Kerkelijk Recht, Wijsbegeerte, Toegepaste Economie, Wetenschappen, Toegepaste Wetenschappen, Landbouwwetenschappen in mindere mate door meisjes worden gevolgd. De vakken Rechtsgeleerdheid, Sociale Wetenschappen, Letteren, Psychologische Wetenschappen, Geneeskunde, Farmaceutische Wetenschappen, Lichamelijk Opleiding en Kinesithérapie worden daarentegen voor meer dan de helft door meisjes bevolkt. Wie durft er hier nog spreken van overwegend mannelijke studies? Vrouwen maken 59,7 percent uit van het totaal aantal studenten aan de KU Leuven. We kunnen hier dus bijna van pariteit spreken. Twintig jaar geleden was dit nog 32,1 percent. Op twintig jaar tijd is er dus een hele weg afgelegd en daar moeten we verder aan werken. We menen echter dat dit resultaat eerder te danken is aan de talloze moeders en vaders die inspanningen hebben geleverd opdat hun dochters een goede opleiding zouden kunnen genieten, dan dat dit afhangt van de verdienste van de politiek of van een minister.

Zo kom ik tot het derde luik van mijn betoog, tevens het eerste luik van de beleidsbrief. Er is voor het eerst een Vlaamse minister voor Gelijke Kansen. We zijn niet bepaald onder de indruk van het beleid van minister Van Asbroeck, en nog minder van haar realisaties.

We vinden dat alle ministers voldoende bewogenheid aan de dag moeten leggen om in hun beleid discriminatie uit te sluiten. Daarom vinden we de uitvinding van een minister voor Gelijke Kansen niet bijzonder geslaagd. We willen haar ontslag niet vragen. Ze zal echter in 1997 de baan ruimen voor iemand anders. We vragen dat de regering haar niet zal vervangen, maar de schaarse middelen die ze voor haar beleid ter beschikking had, overhevelt naar de begroting van Welzijn of eventueel die van Binnenlandse Aangelegenheden.

De beleidsbrief heeft geen waardevolle inhoud, noch een nieuwe ruggegraat. Hij is discriminerend, ook voor de mannen. We hebben er lang op moeten wachten, en het werd uiteindelijk een stap achteruit. Dat is bedroevend. Van ons krijgt hij een njet, een nuts, een neen. (*Applaus bij de VLD*)

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik wil het hebben over twee aspecten van de beleidsbrief. Ten eerste over het gehandicaptenbeleid, als onderdeel van de gelijke kansenaanpak. Ten tweede over het Vlaamse homo- en lesbischebeleid.

Over het doelgroepenbeleid Gehandicapten en Migranten verscheen in De Morgen van 24 februari een artikel dat was gebaseerd op verklaringen van mevrouw Rita Mulier, de opdrachthoudster voor emancipatiezaken. Het artikel stelt dat het positief actiebeleid, voor de tewerkstelling van risicogroepen in de Vlaamse ministeries, faalt. We hebben vandaag al van verschillende sprekers kunnen vernemen dat de zogenaamde Zeitgeist, de politieke tijdgeest, een doelgroepenbeleid steeds moeilijker maakt.

In de Verenigde Staten van Amerika, die op het vlak van de sociale zekerheid nog steeds een Far West zijn, pleiten de Republikeinen zelfs voor een liquidatie van elk positief actiebeleid. Het doet bijna denken aan bepaalde voorkeuren voor Angelsaksische programma's, voor bepaalde partijen. Ik wil hier niet polemiseren, maar sommige interventies die ik hier heb gehoord, nopen tot die conclusie.

Een spreekwoord stelt : luxury is the mother of philosophy. Geparafraseerd naar de welzijnsmaterie wordt dit : luxury is the mother of welfare. Als men zich door omstandigheden laat verleiden tot een al te streng budgettair denken, komen de meest fragiele zaken het eerst in het gedrang. We leven in een tijd van EMU en De-Meester-normen. Ik wil de belangrijkheid van budgettair denken niet ontkennen, maar deze vorm van denken domineert. We moeten daarbij de grootste voorzichtigheid in acht nemen. Zoniet wordt zowel in het denken als in het handelen grote ravage aangericht aan de fundamenteën van het gelijke kansenbeleid.

Niemand zal hier de noodzaak van een tewerkstellingsbeleid ontkennen. Een positief actiebeleid maakt daar integraal deel van uit. In tegenstelling tot de VLD zijn wij voorstander van een doelgroepenbeleid. Mevrouw De Maght-Aelbrecht stelt ten onrechte dat dit beleid is gebaseerd op een vijandmodel en een kastesysteem, en aan Indiase toestanden herinnert. Een doelgroepenbeleid is noodzakelijk om te voorkomen dat het recht van de sterkste overheerst. Dat laatste willen we voorkomen teneinde alle segmenten van de maatschappij aan bod te laten komen.

Wie dit in vraag stelt, stelt het gelijke kansenbeleid zelf in vraag. Mevrouw De Maght karikaturiseert de minderheden. Als ik haar redenering volg, zijn de parlementsleden ook een minderheid, evenals de middenstandsvrouwen, de leden van een serviceclub, enzovoort. Ik vind het ook

Guy Swennen

pijnlijk dat ze het gelijke kansenbeleid voor homo's en lesbiennes als een loutere privé-aangelegenheid afdoet. Seksuele voorkeur en beleving horen inderdaad thuis in de privé-sfeer. Als anno 2000 fundamentele mensenrechten echter niet worden toegekend omwille van seksuele voorkeur, is dat een schande voor de samenleving en een publieke zaak.

Mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht : Zo eenvoudig ligt het niet, mijnheer Swennen. Ik had het ook over de alleenstaande ouders. Die groep is niet georganiseerd en dat hoeft ook niet. U moet ze echter wel als groep erkennen. Meestal leven alleenstaande ouders die niet voor deze situatie kiezen, op zowat alle gebieden in ellende. Ondanks enkele inspanningen uit het verleden worden ze nog altijd fel gediscrimineerd.

Het Vlaams Parlement en de Vlaamse regering hebben tot opdracht elke vorm van discriminatie volledig te bannen. U vindt dat misschien idealistisch, maar het moet ons streefdoel zijn. Niemand mag worden gediscrimineerd, en iedereen moet dezelfde rechten en plichten hebben. Dat blijkt niet uit deze beleidsbrief. Hij erkent sommige doelgroepen, terwijl de andere in de kou blijven staan. Het heeft geen zin om kastjes te maken en daar groepen in te stoppen.

De voorzitter : De heer Swennen heeft het woord.

De heer Guy Swennen : U gooit het kind met het badwater weg, en daar heb ik problemen mee. Inderdaad komen niet alle minderheden in deze nota aan bod. U bent tegen een doelgroepenbeleid, omdat niet alle minderheden worden behandeld. Dat is een gevaarlijke gedachten-gang.

Wat het positieve actiebeleid betreft, wil ik verwijzen naar een artikel in De Morgen waar mevrouw Rita Mulier het voortgangsrapport over de tewerkstelling van doelgroepen in de Vlaamse administratie aanhaalt. Dergelijke voortgangsrapporten hebben een belangrijke functie in het inclusief beleid van de gemeenschap ten aanzien van bepaalde doelgroepen. Personen met een handicap en ouderen worden bijvoorbeeld belemmerd in hun sociale integratie door onder meer de ontoegankelijkheid van de openbare weg en het openbaar vervoer, de onaangepastheid van het woningenbestand en de uitsluiting op de arbeidsmarkt. Ongetwijfeld leveren diverse actoren inspanningen op al deze gebieden : de Lijn, de VDAB, het Vlaamse Ministerie en de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij. Het ontbreekt echter aan een concrete en regelmatige evaluatie van de getroffen maatregelen. Daardoor kunnen de sector en het beleid de behaalde resultaten niet meten. Er is een absolute noodzaak aan dergelijke voortgangsrapporten over toegankelijkheid, mobiliteit, onderwijs en tewerkstelling, ook in de privé-sector. Deze rapporten moeten in een open debat kunnen worden be-

sproken. Dat kan enkel de kwaliteit en de kwantiteit van het beleid ten goede komen.

Mevrouw de minister, u speelt een historische rol. In een korte tijdspanne heeft u als de eerste minister met dergelijke bevoegdheden en met zeer beperkte middelen een zeer belangrijke rol gespeeld. U wist op korte tijd een dynamiek en symboliek te etaleren die een soort trendbreuk in het denken over gelijke kansen opleverde. Het doelgroepenbeleid blijft een uitdaging. Er is reeds een eerste aanzet, maar het beleid moet nog in al zijn scherpste worden voorgesteld in de Vlaamse executieve.

Ten slotte wil ik het hebben over de rechten, beter nog de mensenrechten, van de lesbische vrouwen en homoseksuele mannen in onze samenleving. U speelde daarbij al een zeer belangrijke doorbraakrol. Ik verwijs naar Roze Zaterdag op 18 mei laatstleden : nogmaals werd aangetoond dat duizenden homo's en lesbiennes niet langer doodgewogen willen worden. Ze zijn bereid om op te komen voor hun eigenheid en hun gerechtvaardigde rechten, de ene al wat ludieker en spectaculairder dan de andere.

Er zijn echter nog vele duizenden homo's en lesbiennes die in angst leven, een angst die grote drama's meebrengt en leidt tot eenzaamheid, sociale en emotionele achterstelling, en in sommige gevallen zelfs tot zelfmoord.

Mevrouw de minister, de SP is zeer tevreden over het feit dat u als eerste Vlaamse en Belgische beleidsverantwoordelijke de homoseksuele bevolkingsgroep expliciet hebt erkend als een te emanciperen bevolkingsgroep. Dat is een belangrijke historische stap. Het is een signaal van de Vlaamse overheid dat duidelijk maakt dat de homoseksuelen recht hebben op gelijke kansen in het maatschappelijk leven. Dat is van het grootste belang.

Het gaat hier om een eerste aanzet tot een emancipatiebeleid. Daarom omvatten uw beleidsprioriteiten, mevrouw de minister, nog veel studiewerk. Dat studiewerk moet de situatie van de homoseksuele bevolkingsgroep beter in kaart brengen. De resultaten van dit studiewerk, bijvoorbeeld in verband met de beeldvorming over homo's en lesbiennes in de media, moeten een stevige basis leggen voor het emancipatiebeleid dat in de volgende jaren verder moet worden uitgebouwd. Op dit gebied is er nog veel werk te verrichten.

Toch hebt u al verschillende concrete initiatieven genomen. Ik denk hierbij aan de teletekstpagina's voor homo's en lesbiennes op de BRTN en aan de initiatieven gericht tot de Vlaamse ambtenaren en de lokale besturen. Ik zou ook willen verwijzen naar een Nederlands voorbeeld. Het Nederlandse ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport besteedt aan het welzijnsbeleid ten gunste van de homo-lesbische bevolkingsgroep jaarlijks zo'n 16 miljoen frank. Daarnaast heeft het ook een volledig uitgebouwd facetbeleid en leveren alle departementen op hun eigen

Swennen

beleidsdomeinen inspanningen. We hebben hier in Vlaanderen duidelijk nog een hele weg af te leggen.

We zijn het volmondig eens met de minister als ze zegt, dat er ook op het federale vlak initiatieven nodig zijn om de homo's en lesbiennes een volwaardige plaats in onze samenleving te geven. We juichen het gezamenlijk initiatief van de CVP en de SP in verband met de anti-discriminatiewet dan ook toe. We roepen de verschillende partijen van dit Vlaams Parlement op om op dit gebied en andere hiermee samenhangende domeinen, zo snel mogelijk tot een concrete wetgeving te komen. (*Applaus bij de SP en de CVP*)

De voorzitter : De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire (*Op de tribune*) : Mevrouw de minister, door omstandigheden kon ik niet op de commissievergadering aanwezig zijn. In overleg met mijn fractiegenoten die wel aanwezig waren, wil ik hier toch ons standpunt en onze visie op uw plannen en op de uitvoering ervan kenbaar maken. Ik doe dit met plezier. Uw beleidsbrief is een zeer interessant document, waar veel meer instaat dan er letterlijk is te lezen.

Laten we vertrekken vanuit de vaststelling dat de natuur zich vaak niets aantrekt van het theoretische principe van de gelijkheid der mensen. Doorheen de geschiedenis en op alle continenten zijn er altijd mensen geweest die het moeilijker hadden dan anderen om zich in de samenleving te manifesteren : omdat ze er anders uitzagen, omdat ze zich anders gedroegen of omdat ze gewoon andere capaciteiten hadden.

Iedereen die afwijkt van de geldende normen, moet een dikker vel hebben. Soms moet hij op zijn tenen gaan staan om hetzelfde te bereiken als anderen.

De mensen zijn van nature verschillend. Iedereen heeft zijn eigen kwaliteiten en gebreken. Bijgevolg vertrekt niet iedereen aan de startlijn met dezelfde overwinningssansen, als men er al van uitgaat dat iedereen naar dezelfde eindmeet wil hollen. Er zijn ontzettend veel ongelijkheden. Ik denk ondermeer aan de vermeende ongelijkheid tussen mannen en vrouwen en aan de ongelijkheid tussen de senioren en de jongeren.

Tevens is er een grote groep mensen die om één of andere reden niet beantwoorden aan de tijdsgebonden schoonheidsnorm. Claudia Schiffer en Naomi Campbell zouden in de tijd van Breughel helemaal niet als aantrekkelijke vrouwen zijn beschouwd, maar als lelijke spichtige wezens. Lelijke mensen hebben het op alle vlakken moeilijker dan de happy few die toevallig wel aan het ideaalbeeld beantwoorden. Op school worden ze gepest door klasgenootjes, op feestjes blijven ze in een hoekje zitten en het zoeken van een levenspartner loopt meestal niet van een leien daakje. Een student met een gezicht vol

pukkels zal voor een mondeling examen zijn stof beter moeten kennen dan het mooiste meisje van de klas. Roodharige kinderen worden aan de spotlust van hun klasgenoten onderworpen, zeker als ze bovendien een beugel of een brillette dragen.

De heer André Kenzeler : Dat zijn zeldzame exemplaren.

De heer Karim Van Overmeire : Indien u goed om u heen kijkt, zult u merken dat dit geen zeldzame exemplaren zijn. Hetzelfde geldt voor graatmagere of zwaarlijvige kinderen. Toen de legerdienst nog bestond, was het voor zwaarlijvige of minder sportieve jongens bijna onmogelijk om te slagen voor de proeven voor KRO, ook al hadden ze misschien schitterende leidinggevende capaciteiten. Ze werden gedwongen om als gewoon soldaat te dienen. Dat is eveneens discriminatie.

Dit systeem werkt ook omgekeerd. Iemand met een kleine handicap kon worden vrijgesteld van de legerdienst. Soms is het beantwoorden aan de norm ook een nadeel.

In de Amerikaanse staat Michigan werd een wet uitgevaardigd waarin discriminatie omwille van het lichaamsgewicht wordt verboden. In een bijhorende resolutie wordt gesteld dat lachen met dikke mensen strafbaar moet zijn. In een andere resolutie wordt het bespotten van zwaarlijvige mensen in de media aangeklaagd.

Mevrouw de minister, indien de zwaarlijvigen in Vlaanderen zich beter hadden georganiseerd, zouden ze misschien in uw beleidsbrief zijn vermeld en was er misschien een Vlaams decreet geweest naar analogie met de wetgeving van Michigan.

Lange mensen hebben het evenmin gemakkelijk in onze samenleving, want ze stoten voortduren hun hoofd. Kleine mensen kunnen dan weer geen rijkswachter worden. We mogen de linkshandigen niet vergeten. Deze tamelijk grote groep heeft het niet onder de markt in een wereld die volledig op rechtshandigen is afgestemd.

De lijst is eindeloos. Er is echter geen enkele reden om deze voorbeelden niet even ernstig te nemen als de door u geselecteerde groepen. Er is eveneens discriminatie tussen de mensen met zogenaamd politiek correcte opvattingen en mensen zoals ik, met politiek niet correcte opvattingen. Iemand die openlijk voor het Vlaams Blok kiest, kan zijn bevordering vaak vergeten. Het lijstje van gebroodroofde mensen is intussen indrukwekkend. Het gaat niet alleen om mandatarissen, kaderleden of militanten, maar eveneens om de kiezers en hun kinderen, die op school vaak door verdraagzaamheid predikende leraren worden gepest. Zolang de minister zich niet openlijk tegen deze flagrante vormen van vervolging uitsprekt, kan ik moeilijk in haar oprechtheid geloven.

Mevrouw de minister, u wil onze samenleving wel grondig hervormen. Op bladzijde 10 van uw beleidsbrief lees ik

Van Overmeire

namelijk : een fundamentele verandering in gewoonten en attitudes. Op bladzijde 14 staat : het bevorderen van een roldoorbrekende studiekeuze. Dit wordt overigens bevestigd op bladzijde 38 : De doorbreking van het traditionele rollenpatroon en specifieke waarden en normen. Tevens klaagt u aan dat de onderwijscultuur meestal een bevestiging is van de bestaande maatschappelijke verhoudingen.

Dit is evident. De belangrijkste opdracht van het onderwijs is namelijk het doorspelen van kennis aan kinderen en de voorbereiding op de rol die ze in de samenleving zullen spelen. Het is niet de bedoeling om van hen potentiële revolutionairen te maken. Uw selectie van de te ondersteunen groepen is blijkbaar niet ingegeven door de noodzaak van gelijke kansen of door het criterium van het begin van zelforganisatie, maar wel door het ideologisch profiel van radicale feministische organisaties, homo-groeperingen en vreemdelingenorganisaties.

Mevrouw de minister, ik geloof echt niet dat u de vrouwen gelijke kansen wilt geven. U wilt wel een bepaald soort vrouwen extra wapens geven, namelijk zij die voor een beroepsloopbaan buitenshuis kiezen, en u wilt ook de andere vrouwen die richting uitsturen. Een vrouw kan zich volgens u maar ontplooien, met een voltijdse job buitenshuis en een continue beroepsloopbaan. Ik durf te betwijfelen, omdat ik deze stelling niet echt bevestigd zie door de vrouwen om me heen, van wie minstens een deel heeft gekozen om thuis bij de kinderen te blijven en anderen dit zouden doen, indien ze er de financiële ademruimte voor hadden. Gelijke kansen voor vrouwen die deze keuze maken, vind ik in uw beleidsbrief niet terug. U gaat er blijkbaar van uit dat buitenshuis werken automatisch een hoogstaander, edeler en waardiger bezigheid is dan de zorg voor het gezin. Ik ben daar niet zo zeker van.

Misschien schuilt de oplossing niet in een verplichte gelijkschakeling van mannen en vrouwen, maar in een herwaardering, ook financieel, van bepaalde maatschappelijke taken, zoals de taak van de thuiswerkende ouder. Deze rol werd traditioneel altijd door de vrouw waargenomen, maar tegenwoordig schakelen ook steeds meer mannen zich hierin in. Een eerlijke vergoeding voor de thuiswerkende ouder zou pas echt gelijke kansen geven en een echt vrije keuze mogelijk maken. Het zou financiële onafhankelijkheid bieden ten opzichte van de kostwinner en zou wellicht ook een aantal mannen, maar ook vrouwen, uit de werkloosheidsstatistiek halen, waarin ze eigenlijk niet thuishoren.

We geloven niet dat gelijke kansen moeten worden ingevuld als een statistische gelijkheid. U zult blijkbaar niet rusten, voor de helft van de dokwerkers en de beroepsmilitairen vrouwen zijn, en de helft van de verpleegsters en de vroedvrouwen mannen zijn, waarbij binnen die groep mannen dan weer 10 percent homoseksueel moet zijn.

We geloven dat democratie impliceert dat men de maatschappelijke opvattingen niet via optreden van de staat poogt te forceren. We zijn geen voorstander van onbehandelde camera's in elke huiskamer, om te controleren of mannen en vrouwen wel net evenveel koken, afwassen en schoonmaken. Het is niet aan de staat om te bepalen welke echtgenoot gaat werken en welke eventueel thuisblijft. Als de maatschappij in de richting van een volledige rollengelijkheid evolueert, voor ons niet gelaten. Maar als er een terugkeer naar dat oude rollenpatroon is, voor ons evenmin gelaten. Die beslissing moet niet door een politieke partij, niet op uw kabinet en ook niet in dit halfroond worden genomen. Dit is een beslissing die binnen de gezinnen moet vallen. We geloven niet dat het de taak van de overheid is om van boven af de maatschappelijke opvattingen over de rol van mannen en vrouwen bij te sturen.

Wat de homoseksuelen en lesbiennes betreft, heb ik ook na grondige lezing van uw beleidsbrief niet begrepen wat het probleem eigenlijk is. U stelt samen met mij vast dat homosexualiteit wettelijk niet verboden is, dat er geen juridische discriminatie is en dat het probleem zich situeert als – ik citeer uit uw beleidsbrief – een soms onbewuste aversie tegen homosexualiteit en discriminatie die niet plaatsvindt, omdat ze door vermijdingsgedrag wordt geanticipeerd. Einde citaat. Op bladzijde 28 hebt u het over zelfdiscriminatie.

Het is allemaal zeer subjectief en het doet me denken aan de heer Keuleneer, die bij de opening van het gerechtelijk jaar stelde : vaak volstaat de vaststelling dat een individu of een groep zich gediscrimineerd voelt, om tot discriminatie te besluiten, en de vaststelling dat er discriminatie is, om er een juridische aansprakelijkheid uit af te leiden. Het is een soort objectieve aansprakelijkheid waarbij het bestaan en de omvang van de schade unilateraal door de zogenaamde benadeelde worden vastgesteld. Schadebepaling wordt een erg subjectivistische aangelegenheid. Er is schade of benadeling wanneer het slachtoffer, individu of groep, die schade vanuit zijn of haar perspectief voelt. Einde citaat.

In De Morgen had men het over de homo provocatus. De militante homoseksuelen vormen inderdaad een kleine maar luidruchtige lobbygroep. Het probleem komt me eigenlijk voor als een schijnprobleem, dat misschien wel in kringen van zogenaamd weldenkende intellectuelen, kunstenaars en artiesten leeft, maar toch niet echt in brede lagen van de samenleving.

De voorzitter : Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua : U zegt dat het om een schijnprobleem gaat. Vindt u het normaal of abnormaal als mensen reageren bij de vaststelling dat ze wegens hun geaardheid de toegang tot een bepaald beroep wordt ontzegd ? Die mensen worden niet aanvaard als men te weten komt dat

Dua

ze homoseksueel zijn. Dat is toch een vorm van discriminatie die we niet kunnen tolereren. Voor vele mensen gaat het niet om een schijnprobleem, maar om een echte discriminatie. De overheid moet daartegen optreden.

De heer Karim Van Overmeire : Er is een verschil tussen een wet die discriminatie verbiedt en waarop mensen zich kunnen beroepen, en de behandeling van homoseksuelen als categorie die op alle terreinen proportioneel wordt vertegenwoordigd. Met het eerste ben ik het eens, met het tweede in geen geval. Deze beleidsbrief selecteert er willekeurig één uit alle potentiële probleemgroepen. Men begint in categorieën te denken. Daarbij spreekt men over discriminatie, maar het gaat in feite om de gelijke vertegenwoordiging van die groep op alle terreinen.

Mevrouw Vera Dua : U bent dus voorstander van een wetgeving die discriminatie omwille van seksuele geaardheid verbiedt.

De heer Karim Van Overmeire : In principe wel.

Mevrouw Vera Dua : Dat is genoteerd.

De heer Karim Van Overmeire : Ik wil het nog even hebben over het probleem van de vreemdelingen. Misschien kan u daarover ook een vraag stellen, mevrouw Dua. Mevrouw de minister, u zwaait met twee vlaggetjes : met het vlaggetje van de integratie en met het vlaggetje van de multiculturele maatschappij. U gaat voorbij aan het feit dat dit tegengestelde begrippen zijn.

Integratie veronderstelt inpassing in een dominante cultuur, in de cultuur die de gemeenschap draagt. Mensen worden beoordeeld op basis van de normen van die dominante cultuur. Wie niet meekan met die dominante cultuur, valt uit de boot. Dat is een onverbiddelijk gevolg van de integratietheorie. Men kan dit proces met positieve actie en quota trachten te beïnvloeden. De Amerikaanse ervaring leert ons echter dat na een eeuw juridische gelijkheid en één generatie positieve actie, de positie van de zwarte gemeenschap er niet echt op is verbeterd. Een groot deel van de zwarte bevolking voelt niets meer voor de integratietheorie, die grotendeels door blanken wordt verdedigd. Volledige integratie leidt uiteindelijk tot een volledig identiteitsverlies. Daarbij wordt de eigen cultuur gereduceerd tot een volksdans of een exotisch gerecht.

Cultuur is echter meer dan een gesubsidieerde volksdansgroep. De heer Huntington beschrijft in *Clash of Civilisations* hoe een cultuur een beschaving en een bevolking bepaalt. Cultuur bepaalt de visie van het individu over de relatie tussen god en de mens, tussen het individu en de groep, tussen man en vrouw, tussen de burger en de staat, tussen ouders en kinderen, tussen echtgenoten. Cultuur bepaalt het belang dat iemand hecht aan rechten en plichten, aan vrijheid en autoriteit, aan gelijkheid en hiërarchie.

Culturen zijn ongetwijfeld aan evolutie en invloed van buitenaf onderhevig. Maar anderzijds vormen ze ook een samenhangend geheel en zijn ze het produkt van eeuwenlange menselijke activiteit.

Doorgedreven multiculturalisme impliceert dat men elk criterium opgeeft om aan een norm uit cultuur A de voorrang te geven boven een norm uit cultuur B. Multiculturalisme kan eigenlijk niet bestaan zonder relativisme. Als dusdanig is multiculturalisme onverenigbaar met het idee van een maatschappelijke ordening. In een consequent multiculturele maatschappij kan polygamie voor de ene inwoner wel en voor de andere niet. Een multiculturele maatschappij is eigenlijk een contradictio in terminis. Men kan hoogstens binnen eenzelfde staatsbestel een aantal culturen en een aantal maatschappijen hebben, die vreedzaam naast elkaar leven.

Mevrouw de minister, uw beleidsbrief kan u in een multiculturele maatschappij niet doordrukken. Er is niet één islamiet die zich met de inhoud kan verzoenen. Ik citeer uit een onverdachte bron : de heer Rabbat van de Nederlandse partij Groen Links vindt als islamiet dat vrije meningsuiting niet geldt voor iemand die de Profeet beledigt. Hij heeft het hier over de heer Rushdie. Hij zei : de progressieven in Nederland komen alleen op voor gelijke rechten voor de allochtonen, zolang die de uitgangspunten van hun spraakmakers tot de hunne maken en er geen afwijkende mening op nahouden. Einde citaat. Die uitspraak is duidelijk niet enkel op de Nederlandse toestand van toepassing.

Het debat dat mevrouw D'Hondt en de heer Leman voor gesloten verklaarden, werd helemaal nog niet gevoerd. De situatie in Molenbeek, op enkele kilometers van hier, mag ons misschien tot spoed en realiteitszin aanzetten.

Voorstellen als een grotere participatie van vreemdelingen aan spelprogramma's op televisie zijn ongetwijfeld goed bedoeld. Het klinkt zelfs heel lief. Maar wat brengt dat op ? Het resultaat kan zijn, dat vreemdelingen wegens hun achterstand op taalkundig vlak minder vaak winnen dan autochtonen. Dat zou dan weer de vooroordelen bevestigen. Wat zal u dan doen, mevrouw de minister ? De vragen manipuleren of quota van winnaars opstellen ?

De stap die u zet van een anti-discriminatiewet, waarop een individu zich kan beroepen, naar groepsrechten voor zogenaamde minderheden is veel te groot. Uw conclusie dat er bij elk geval waarin een groep niet proportioneel is vertegenwoordigd, automatisch sprake is van discriminatie en er dus positieve maatregelen nodig zijn, ligt niet voor de hand.

Bovendien wordt niet alleen in uw beleidsbrief maar ook in een aantal nieuwe Vlaamse en federale wetten en maatregelen, met een griezelige vanzelfsprekendheid de scheidingslijn tussen privé-sfeer en publieke sfeer doorbroken. Er worden een aantal fundamentele principes

Van Overmeire

opzij gezet, met name de vrijheid van onderwijs, de vrijheid van meningsuiting en het verbod op contractswegering tussen privé-partijen.

Uiteindelijk vrees ik dat uw beleid uitmondt in een tribalisering, of balkanisering van de samenleving. De samenleving zal worden herleid tot een conglomeraat van autonome individuen en groepen, die zich tot anderen verhouden maar er niet langer mee samenleven. Deze groepen en clans leven in het beste geval in een koude-oorlogsverhouding naast elkaar. Ik verwijs hier naar de Verenigde Staten, waar het niet alleen een kwestie is van blank tegen zwart, maar misschien nog veel meer van zwarten tegen Latino's, en van zwarten tegen Aziaten.

De voorzitter : De heer Kenzeler heeft het woord.

De heer André Kenzeler : Is de heer Van Overmeire gewonnen voor de Amerikaanse samenleving, die hij deze telkens weer als voorbeeld aanhaalt ? In verband met uw beweringen over de vreemdelingen en de integratie, moet ik nogmaals herhalen dat u met deze materie totaal geen ervaring hebt. U benadert dit probleem theoretisch. Ik nodig u nog eens uit om ter plaatse te komen kijken. Dan zou u andere dingen zeggen.

Er zijn plaatsen waar die andere mensen sinds geruime tijd geïntegreerd zijn. Ze hebben daar veel tijd en geduld ingestoken. Als u hiervan getuige zou zijn, zou u deze mensen op een andere manier beoordelen. U bekijkt het allemaal negatief, en geeft als voorbeeld Molenbeek. Ik kan evenwel een waslijst van namen, plaatsen, gehuchten en wijken noemen, waar de situatie totaal anders is. Een beetje politieke eerlijkheid had toch wel gemogen.

De voorzitter : De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : U stelde twee vragen. Ik zal eerst de eerste beantwoorden. Natuurlijk zijn we niet gewonnen voor het Amerikaanse model. We zijn geen voorstander van de integratiepolitiek, noch van de multiculturele maatschappij. U kent onze stelling. We pleiten voor een begeleide terugkeer.

Anderzijds sluiten we niet uit dat voor een aantal individuen inderdaad assimilatie mogelijk is, als de groep niet te groot is en de enkelingen voldoende inspanningen leveren om zich in onze gemeenschap in te schakelen. Ook Turken en Marokkanen kunnen dit. Het is evenwel niet wat dit beleid voorstelt.

Nu worden we geconfronteerd met een heel vaag programma. De ene keer heeft men het over integratie, de andere keer over een multiculturele maatschappij. Men mengt die begrippen en niemand weet precies waar we naar toe gaan. De situatie kan gunstig evolueren. U kan zo ongetwijfeld een aantal voorbeelden opsommen, en zelf ken ik ook enkele mensen die perfect geassimileerd

zijn. We kunnen evenwel ook naar een Molenbeekse situatie evolueren.

Ik roep op tot een fundamenteel debat. We streven ofwel naar volledige assimilatie van enkelingen, ofwel naar een terugkeerbeleid ofwel naar een multiculturele maatschappij. U moet echter goed weten wat u wil.

U scheldt op het Vlaams Blok. Dat is gemakkelijk. Ik zeg niet dat u dat persoonlijk doet, maar het beleid alleszins wel. Er wordt veel theorie verkocht en er worden vele projecten gesubsidieerd die onderling geen enkel verband houden.

De voorzitter : De heer Kenzeler heeft het woord.

De heer André Kenzeler : Ik verwijt absoluut niets aan het Vlaams Blok. Ik vertrek alleen maar van de basis. Ik kom uit een gemeente, waar de multiculturele samenleving bijna perfect werkt. Het gaat niet alleen om Turken of Marokkanen, maar ook om Oost-Europeanen, die er al sinds 1926 wonen, en waarmee wij perfect samenleven. Ik moet u wel even verbeteren. Onlangs hebben we gevierd dat vijftig jaar geleden de eerste Italianen in de Limburgse mijnen kwamen werken. Nu stellen we op gouden bruiloften of andere feestelijkheden vast, dat zelfs daar mensen aanwezig zijn die het Nederlands niet machtig zijn. De cursussen die met het geld van de Vlaamse Gemeenschap werden ingericht ten bate van Turken, en ik heb het dus minder over Marokkanen, worden massaal gevolgd, vooral door vrouwen. Deze inbreng kent dus toch wel succes. We ervaren aan de basis dat die integratie waarvan u vaak beweert dat deze niet bestaat, er wel is. De maatregelen die werden genomen, zijn positief. Bekijk het ook eens van de positieve zijde. Ik verwijt u dat u het van de meest negatieve kant bekijkt.

In Maasmechelen hebben we steeds verscheidenheid in eenheid gepredikt : dat levert het beste resultaat op. Blijkbaar heeft u daar geen kaas van gegeten. U wil niet zien dat er ook positieve aspecten zijn. Ook ik kan negatieve opmerkingen maken, maar ik kan het ook positief bekijken. Bij het bekijken van onze dagelijkse samenleving stel ik vast dat er van de door u gesuggereerde problemen heel weinig sprake is. Iedereen doet daar dan ook zijn best. De middelen die tot mijn vreugde ter beschikking werden gesteld, worden optimaal gebruikt en renderen dan ook maximaal.

De voorzitter : De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : Mijnheer Kenzeler, ik kan slechts hopen dat het bij u inderdaad perfect verloopt. U moet echter samen met mij vaststellen, dat er in het beleid dikwijls weinig coherentie aanwezig is. Men neemt soms maatregelen waarbij we ons de nodige vragen stellen. Ik kan concrete voorbeelden geven, ook aan de basis.

Van Overmeire

Uw partij heeft er zo lang voor gestreden dat jongens en meisjes gemengd aan sport kunnen doen en gemengd kunnen gaan zwemmen. In klassen met vreemdelingen schaft men dat gemengd zwemmen opnieuw af. Een verwezenlijking van de Vlaamse beweging is de eentaligheid van Vlaanderen : het Nederlands is de enige taal die kan worden gebruikt. Onder druk van een wazig beleid waarvan niemand weet waar het heen leidt, stapt men in een aantal gevallen van die eentaligheid af en worden we weer geconfronteerd met twee- en drietalige opschriften. Waar leidt dit naartoe, behalve naar heel veel goed bedoelde projecten die soms slagen en soms ook niet ? Niemand kan het me zeggen. Ik zou bijvoorbeeld de oplossing voor Molenbeek willen weten. Is er nog iemand in dit land die weet in welke gemeenschap de vreemdelingen in Molenbeek moeten worden geïntegreerd ? Daar is gewoon geen autochtone gemeenschap meer.

Mevrouw de minister, met uw beleid zijn we goed op weg naar een samenleving van slachtoffers en verongelijken. Op zichzelf teruggeplooid, cultiveren zij hun afwijking of seksuele geaardheid zorgvuldig. Ze zijn afhankelijk van overheidsprogramma's en hulpverleners, wiens groepsbelang erin bestaat om steeds nieuwe problemen op te delven. We gaan naar een therapeutisering van de samenleving. Het is jammer voor die Vlaamse gemeenschap van mensen die – het is voor een deel een fictie, maar voor een deel ook niet – met elkaar zijn verbonden door een taal, een cultuur, het besef van een gemeenschappelijke geschiedenis en min of meer gemeenschappelijke waarden. Dit zijn mensen die elkaars rechten, maar ook hun plichten kennen. Het is opvallend, mevrouw, dat het woord plicht in uw beleidsbrief nergens voorkomt, tenzij de plicht van de overheid om dit of dat te doen. Met uw beleid wordt de gemeenschap dus gereduceerd tot een slagveld voor lobby's en minderheden.

Mevrouw de minister, het is mijn overtuiging dat verdraagzaamheid en respect niet door quota kunnen worden verworven, dat ze niet door de overheid kunnen worden opgelegd of voor een rechtbank kunnen worden afgedwongen. Tenslotte meen ik dat verdraagzaamheid en respect niet uitsluitend voor de vier zorgvuldig door u geselecteerde categorieën kunnen gelden. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, moet dit nog ? Moet er anno 1996 nog een minister zijn met een specifieke bevoegdheid voor gelijke kansen van mannen en vrouwen ? Moet er nog een parlementaire werkgroep bestaan met deze opdracht, en moeten er nog voorstellen ter zake worden geformuleerd in een beleidsbrief ?

Deze opmerking horen we van mannen, zij het niet alleen van hen. Met een zekere geïrriteerdheid in de off screen wordt dan de vraag aangebracht of zij, de vrouwen dus, niet beseffen dat er vandaag belangrijker zaken zijn zoals werkloosheid, intercommunales en dergelijke. Dezelfde opmerking horen we ook van jonge, actieve vrouwen, die vertederend, maar hoofschuddend opmerken dat de geëmancipeerde mama is blijven hangen in de sixties. Maar ook in dit halfrond horen we een dergelijke opmerking, evenals bij vrouwen in wetenschappelijke en kaderfuncties. We zijn er gekomen zonder noemenswaardige tegenstand, heet het dan. Het is totaal verkeerd de eigen kennisweerbaarheid en assertiviteit te gaan voorstellen als een gegeven in onze samenleving.

Een gelijke kansenbeleid voor vrouwen is ook vandaag een noodzaak omwille van een aantal redenen. Vooreerst is er het, ook op het Europese vlak, gestelde doel van de paritaire democratie. Dit doel is tot op heden nog niet helemaal bereikt. De maatschappelijke verantwoording van deze doelstelling valt vandaag buiten het debat, hoewel ik de indruk heb dat de heer Van Overmeire daarover nog het een en ander kan opsteken. We betreuren dan ook, mevrouw de minister, dat u deze terminologie in uw beleidsbrief niet hanteert. Deze paritaire democratie of mag ik zeggen democratische pariteit, houdt in : gelijkheid en gelijkwaardigheid.

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Wanneer u wettelijk wilt bepalen hoe de kiezerslijsten er bijvoorbeeld moeten uitzien, waarom deelt u dan de bevolking alleen in op basis van geslacht, en niet van leeftijd ? Waarom neemt u geen andere criteria in aanmerking ?

Mevrouw Mieke Van Hecke : Omdat het element vrouw al uw andere indelingen doorkruist.

De heer Joris Van Hauthem : Wanneer men spreekt over gelijke kansen, deelt men de bevolking alleen in op basis van geslacht. Waarom ?

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik heb daarop geantwoord dat het een horizontale indeling betreft waarin vrouwen zich overal vinden. Een aantal maatschappelijk-culturele redenen hebben tot vandaag verhinderd dat vrouwen hun rechtmatig aandeel daarin hebben verkregen. Die 52 procent moeten eerst de kansen krijgen om hun rechtmatig aandeel in onze beleidsvoering op alle niveaus te verwerven.

De heer Jos Geysels : Mijnheer Van Hauthem, u hoeft hier toch niet te verdedigen dat u een voorstander van de gelijkheid bent.

De voorzitter : Mevrouw Van Hecke heeft het woord.

Mevrouw Mieke Van Hecke : Ik heb al gezegd dat niet alleen wij, maar gelukkig ook een aantal leden van het an-

Van Hecke

dere geslacht, overtuigd zijn van de noodzaak van een paritaire democratie.

De tweede reden waarom de aandacht moet worden gericht op deze problematiek, ligt in de vanzelfsprekendheid van het opnemen van vrouwelijke accenten, die in heel het beleid moeten doorklinken. Bij wijze van boutade verwijs ik naar de naamgeving van de lokalen in dit gebouw. Toen we wezen op de erg significante eenzijdigheid, antwoordde men : u heeft gelijk, we hebben dit niet opgemerkt. Men heeft toen een zeer beperkte oplossing gegeven aan dit euvel. Ook bij belangrijker zaken worden fouten op die manier verklaard.

Ten slotte hoort men erg vaak – zoals ook zonet in het betoog van mevrouw De Maght-Aelbrecht – dat de emancipatietrein is vertrokken en niet meer kan worden gestopt. Bijgevolg vindt men expliciete aandacht verder overbodig. Uit studies en ervaringen uit pionierslanden als Nederland en de Scandinavische landen, blijkt dat de zogenaamde verworven aanwezigheid van vrouwen onmiddellijk drastisch verminderde zodra de expliciete maatregelen rond emancipatie, zoals bijvoorbeeld quota in de wetgeving, werden opgeheven. De trein staat dus eigenlijk permanent in achteruit geschakeld, en kan alleen door middel van zware inspanningen vooruit worden geduwd.

Het beleid moet op twee manieren worden gevoerd. Er zijn de expliciete maatregelen, waarover ik nu niet zal uitweiden. Ik wil zoals de Vlaamse Overlegcommissie Vrouwen van de SERV, aandringen op een geïntegreerd beleid. Afhankelijk van de invalshoek kan men het horizontale of verticale maatregelen noemen. Mevrouw de minister, uw departement moet op dat vlak voor waakhond spelen en een permanente alertheid aan de dag leggen ten opzichte van de totaliteit van het beleid en de specifieke beleidsvoorstellen van uw ambtsgenoten.

Ik verwijs naar de doorlichting van de verschillende beleidsbrieven van de Vlaamse ministers op hun vrouwvriendelijkheid, door Vrouw en Maatschappij, de politieke vrouwenorganisatie van mijn partij. Ik citeer enkele hiaten uit de beleidsbrief van de minister van Onderwijs, die geen vrouwonvriendelijke reputatie heeft. Er is bijvoorbeeld geen opvolging voorzien voor het in november aflopende project voor de diversificatie van de studiekeuze van meisjes. Ook missen we een roldoorbrekende attitude in de eindtermen. Er ligt geen enkel accent op vrouwvriendelijk personeelsbeleid. Nergens wordt melding gemaakt van de specifieke nood aan een vrouwvriendelijk tweedekansonderwijs. Evenmin biedt het de geringste mogelijkheid om het onevenwicht in het adviesorgaan VLOR te herstellen. Alhoewel het onderwijs een sterk gefeminiseerde sector is, bedraagt de vrouwelijke vertegenwoordiging in de VLOR nog geen 20 percent.

Kortgeleden las ik een politiek document van een bepaalde partij over politieke actiepunten. Alhoewel de vijf ondertekenaars mannen waren – het waren nu eenmaal leden van het partijkader – werd in de tekst niet minder dan vier maal expliciet verwezen naar aandachtspunten voor vrouwen. Het feit dat ook de voorzitter van de werkgroep deel uitmaakt van die partij, is daar misschien niet vreemd aan. Zonder een oordeel te willen vellen over andere inhoudelijke punten van dit document, dacht ik : zo moet het.

Pijnpunten voor vrouwen moeten uitdrukkelijk worden aangetoond. Ik wil tot slot pleiten voor een vrouweneffectenrapport bij de behandeling van belangrijke materies en dit zowel beleidsvoorbereidend als bij evaluaties. Ik denk daarbij aan de Vlaamse wooncode, het Sociaal Impulsfonds en de daaraan gekoppelde gemeentelijke sociale beleidsplannen.

Mevrouw de minister, vrouwelijke collega's, en mannelijke collega's die van goede wil zijn, ik maak de cirkel van mijn uiteenzetting rond. Het is onze maatschappelijke opdracht een stem te geven aan deze zeer kwetsbare groep niet-assertieve vrouwen in onze samenleving. (*Applaus bij de CVP*)

De voorzitter : Mevrouw Dua heeft het woord.

Mevrouw Vera Dua (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, dames en heren, ik zal mij hoofdzakelijk beperken tot het thema vrouwenbeleid. Mevrouw de minister, het feit dat in de Vlaamse regering een vrouw werd aangesteld als minister van Gelijke Kansenbeleid, werd door zeer veel vrouwen positief onthaald. Het heeft tegelijk hoge verwachtingen gecreëerd. We dachten dat in Vlaanderen eindelijk werk zou worden gemaakt van roldoorbreking, van verbetering van de positie van de vrouw, van het wegwerken van de structurele achterstand van vrouwen.

Dit ligt mij aan het hart en ik heb dan ook met meer dan gewone interesse al uw prestaties van het voorbije jaar gevolgd. Ik heb met meer dan gewone interesse uw beleidsbrief gelezen. Uit uw beleidsnota blijkt dat u oog hebt voor een aantal belangrijke knelpunten. U spreekt over de feminisering van de armoede, de participatie van vrouwen in de samenleving, de positie van vrouwen op de arbeidsmarkt, de beeldvorming van vrouwen. Het zijn bekende thema's waar de vrouwenbeweging al jarenlang rond werkt. Jammer genoeg blijft er nog veel werk over. Op al deze terreinen wil u hefbomen aanreiken om de situatie van vrouwen te verbeteren.

Ik moet tot mijn spijt echter vaststellen dat er het voorbije jaar weinig werd gerealiseerd. Ik ben ervan overtuigd dat het u niet ontbreekt aan bereidwilligheid of enthousiasme. De overheersende indruk is dat u weinig ruimte krijgt binnen de regering, dat u op de terreinen van uw collega's weinig inspraak krijgt.

Dua

Ik wil dit met enkele voorbeelden illustreren. U zegt zelf dat de armoedeproblematiek zich bij vrouwen op een bijzondere manier manifesteert, zeker bij veel alleenstaande vrouwen, omdat diverse achterstellingsfactoren gecumuleerd voorkomen. Dit was ook de visie van de werkgroep Gelijke Kansen. We hebben daarom een voorstel van resolutie ingediend. We hadden verwacht dat u als minister van Gelijke Kansen intensief zou worden betrokken bij het armoedebeleid van minister Peeters om de positie van vrouwen te verbeteren. We hebben echter gehoord dat minister Peeters helemaal niet gelukkig is met onze resolutie. We vragen daarin aan het parlement de armoedeproblematiek bij voorrang aan te pakken vanuit een vrouwvriendelijk standpunt. Minister Peeters vond dit een verenging van de problematiek. Ik concludeer daaruit dat uw impact op zijn beleid eerder gering is. Hebt u het met hem al over deze problematiek gehad? Wordt u hoe dan ook betrokken bij zijn beleid? Op welke manier heeft u invloed op het armoedebeleid? Welke beslissingen werden onder uw impuls genomen?

De positie van vrouwen op de arbeidsmarkt is een volgend knelpunt. In uw beleidsnota haalt u terecht aan dat er nog steeds aanzienlijke verschillen zijn tussen mannen en vrouwen. Het loon van vrouwen ligt gemiddeld een derde lager dan dat van mannen in een vergelijkbare positie. Deeltijdse arbeid blijft nog steeds een bijna exclusieve vrouwenzaak. Vrouwen dringen nauwelijks door tot de hogere beslissingsniveaus. De werkloosheid is nog steeds zeer hoog bij vrouwen. Dit wordt wat gecamoufleerd door het veelvuldige schorsen van langdurig werklozen, meestal vrouwen. Redenen te over dus om, als minister van Gelijke Kansen, specifieke maatregelen voor vrouwen te ontwikkelen.

De verwezenlijkingen van de Vlaamse regering besteden weinig aandacht aan de aparte positie van vrouwen in het tewerkstellingsdebat. De Vlaamse regering heeft nu wel een Vlaams banenplan, maar bij mijn weten zijn er geen specifieke actiepunten voor vrouwen. In de praktijk blijkt zelfs het tegendeel. Bepaalde projecten, heel nuttig voor vrouwen, worden afgebouwd. Denk maar aan de weerwerkactie in de kinderopvang. In het Vlaams banenplan vond ik alleen de uitbreiding van het premiestelsel voor deeltijds werk en de hoop dat dit zal leiden tot een meer evenwichtige verdeling tussen mannen en vrouwen. Waarschijnlijk blijft het bij ijdele hoop. Er zal meer moeten gebeuren om mannen zo ver te krijgen dat ze hun deel van de arbeidsherverdeling opnemen. Ik krijg sterk de indruk dat men het patroon van anderhalve kostwinner per gezin – man voltijds, vrouw halftijds – wel handig vindt en dat het meer en meer opgang maakt. Sommigen denken blijkbaar dat dit klassieke gezinspatroon in tijden van crisis kan bijdragen tot het oplossen van de werkloosheid. Uiteraard betalen de vrouwen het gelag.

In hoeverre had u, als minister bevoegd voor het gelijke kansenbeleid, een inbreng in de discussie over het banenplan? Er zijn slechts twee mogelijke verklaringen: ofwel luisterde men niet naar u, ofwel vindt u de positie van vrouwen in dit debat niet belangrijk.

Er werd ook niet veel vooruitgang geboekt op het terrein van het eigen personeelsbeleid van de Vlaamse regering. De Vlaamse administratie heeft al een paar jaar een emancipatie-ambtenaar. Die moet zorgen dat de promotiekansen voor vrouwen veilig worden gesteld. Dat is geen onbelangrijke taak. Het gaat om meer dan 10.000 ambtenaren in de Vlaamse administratie, nog eens aangevuld met duizenden ambtenaren in openbare instellingen.

Twee weken geleden werd mevrouw Mulier uitgenodigd door de werkgroep Gelijke Kansen. Ze maakte een balans op, die niet positief uitviel. Het evolueert heel langzaam, het aantal vrouwen op de hogere directieniveaus is verminderd en men slaagde er zelfs in geen enkele vrouw als directeur-generaal te benoemen bij de laatste bevorderingsronde.

Dit ressorteert natuurlijk onder de bevoegdheid van minister Van den Bossche, voor zover ik weet niet direct een rabiaat feminist. Het is een spijtige vaststelling dat de situatie op het terrein niet verbetert, nu we een minister van Gelijke Kansen hebben. Hebt u dit probleem aangekaart met minister Van den Bossche? Deed u voorstellen? Vroeg u een bijsturing van het beleid?

U hecht veel belang aan beroepskeuze en opleiding. U wil meisjes stimuleren meer voor technische en exacte studierichtingen te kiezen. In de praktijk blijkt dat meisjes die kozen voor meer mannelijke studierichtingen absoluut niet aan de bak komen. Ze zijn slechter af dan diegenen die kozen voor traditionele vrouwelijke beroepen. Ze worden niet aangeworven en blijven langer dan normaal werkloos. Ik denk dat u het met me eens bent dat, vooral eer meisjes te stimuleren in de richting van een roldoorbrekende beroepskeuze, er eerst moet worden gezorgd voor meer kansen op de arbeidsmarkt. Dit vereist specifieke maatregelen in de industrie en andere sectoren. Dit zijn bevoegdheden van minister Van Rompuy, die waarschijnlijk niet kan verdacht worden van overdreven feministische sympathieën. Ik kan me bijna niet voorstellen dat u deze problemen nog niet hebt aangekaart.

Ik zou dan ook willen vragen welke pogingen u al hebt ondernomen om de toegang van vrouwen tot deze specifieke segmenten van de arbeidsmarkt te verbeteren. Ik kan me niet voorstellen dat u dit niet belangrijk vindt.

In verband met de kinderopvang stelt u zelf in uw beleidsbrief dat dit een zeer belangrijke schakel is om de tewerkstelling van vrouwen en dus ook hun economische zelfstandigheid te verhogen. U weet dat er momenteel een hevige discussie bezig is over de buitenschoolse kinderopvang. In de beleidsbrief van minister Martens werd deze

Dua

enigszins op een ander spoor gezet. In het oorspronkelijke concept – zoals dit ook door de sociale partners en de kwaliteitscommissie was bedoeld – was deze buitenschoolse kinderopvang niet alleen een middel om de vrouwen toe te laten werk en gezin te combineren. Het was ook een belangrijk tewerkstellingsproject voor langdurig werkloze vrouwen.

Dit aspect wordt door de plannen van de minister voor een stuk gereduceerd. Dat is gisteren ook gebleken op een studiedag over de buitenschoolse kinderopvang. Het gaat hier nochtans zeer uitdrukkelijk om een beleidsdomein dat van essentieel belang is voor vrouwen. Mevrouw de minister, gaat u akkoord met deze nieuwe pistes die door minister Martens naar voren worden geschoven? Wordt u als minister van Gelijke Kansen intensief betrokken bij het beleid over de kinderopvang?

Ik heb hier slechts enkele beleidsterreinen aangehaald die mijns inziens – en ook volgens uw beleidsbrief – van essentieel belang zijn voor het creëren van gelijke kansen voor mannen en vrouwen. Ik zou het ook nog kunnen hebben over onderwijs en huisvesting. Ik heb sterk de indruk dat uw invloed zeer beperkt is, en dat betreurt ik, want ik had gehoopt dat de aanwezigheid van een minister van Gelijke Kansen in de Vlaamse regering duidelijk merkbaar zou zijn. Dit is echter niet het geval.

– *De heer Marc Olivier, eerste ondervoorzitter, treedt op als voorzitter.*

Als ik het voorbije jaar overloop, stel ik vast dat het enige terrein waarop u een aantal duidelijke ideeën hebt gelanceerd, het homo-beleid is. Ik feliciteer u hiervoor, maar ik vermoed dat u op dit terrein een en ander kunt verwezenlijken omdat niemand anders binnen de Vlaamse regering zich geroepen voelt om dit op zich te nemen. Voor het emancipatiebeleid ligt dit duidelijk anders. Als u iets voor vrouwen wilt doen, zult u maatregelen moeten nemen die te maken hebben met beleidsdomeinen van uw collega's. Blijkbaar wordt u dit niet toegestaan of hebt u die ambitie niet. Het ergste wat ons als vrouwen kan overkomen, is dat we een pro forma-minister van Gelijke Kansen hebben die wel goed overkomt in de media, maar die voor de rest geen enkele impact heeft op haar collega's voor de domeinen die niet tot haar bevoegdheid behoren, en die dus op geen enkele manier in staat is om het beleid van de Vlaamse regering in een meer vrouwvriendelijke richting te sturen.

Mevrouw de minister, in die zin ben ik dus duidelijk ontgoocheld. Ik had meer verwacht. U bent natuurlijk nog niet echt lang minister; ik kan dus alleen maar hopen dat u in de komende maanden er toch nog in slaagt om een aantal belangrijke initiatieven te nemen in overleg met uw andere collega's. Als u daarvoor steun nodig hebt van

het parlement, zullen we zeker bereid zijn die steun te geven. (*Applaus*)

De voorzitter: De heer De Ridder heeft het woord.

De heer Peter De Ridder (*Op de tribune*): Mijnheer de voorzitter, collega's, de heer Swinnen heeft al onze algemene visie op de beleidsbrief geschetst. Hij sprak onder meer over de doelgroepen, namelijk de homo's, de lesbiennes en de gehandicapten. Ik heb evenwel nog een aantal bedenkingen bij het gelijke kansenbeleid voor vrouwen.

In 1990 diende mevrouw De Meyer een voorstel van decreet in voor de invoering van evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen in de adviesorganen. Dit voorstel van decreet werd echter nog steeds niet aangenomen. Ik vraag me dan ook af wat de volgende procedure zal zijn. Mevrouw de minister, misschien kunt u er bij de Vlaamse regering op aandringen dat dit voorstel van decreet zou worden omgezet in een ontwerp van decreet, opdat er zo snel mogelijk een decreet tot stand zou komen.

Het emancipatiebeleid met betrekking tot de relevante beleidsterreinen van de Vlaamse regering, is vooral een facetbeleid dat betrekking heeft op diverse domeinen. Dit betekent dat beleidsvoorstellen met betrekking tot de werkgelegenheid, de huisvesting of de gezondheidszorg moeten worden beoordeeld op hun effect op de emancipatie. We pleiten dus eigenlijk voor een emancipatie-effectrapportering. Het is dan ook wenselijk dat een dergelijk instrument wordt geïntroduceerd, temeer omdat het gelijke kansenbeleid in hoofdzaak een horizontaal beleid is, waarvoor het overleg tussen de verschillende overheden en beleidsverantwoordelijken van essentieel belang is. In dit verband verheugen we ons over de oprichting van de interdepartementale Commissie voor Gelijke Kansen. Dit zal het horizontaal overleg, dat de achillespees is van het gelijke kansenbeleid, alleen maar bevorderen.

Vervolgens kom ik terug op het punctuele gedeelte van de beleidsbrief inzake het gelijke kansenbeleid, meer bepaald op het hoofdstuk van de juridische gelijkheid versus feitelijke ongelijkheid. Dit hoofdstuk blijft eigenlijk beperkt tot een vaststelling en een opsomming van eerder genomen beleidsmaatregelen.

Deze opsomming moet echter worden gezien als de voortzetting van een beleid van positieve acties en is een warm pleidooi voor het volhouden hiervan, dit zowel in de privé-sector als in de overheidssector.

Met betrekking tot de feminisering van de armoede vraag ik dat rekening zou worden gehouden met een aantal zeer concrete voorstellen die zijn opgenomen in het algemeen verslag over de armoede, dit ten einde te proberen de problematiek van de achteruitstelling van vrouwen op te lossen.

De Ridder

Op het vlak van onderwijs en opleiding moeten roldoorbrekende onderwijsacties worden gesteund. Er moeten eveneens inspanningen worden gedaan door de werkgevers en de werknemers. Dergelijke acties hebben namelijk alleen maar zin wanneer er een doorstroming is naar het bedrijfsleven. Bovendien mag men de schuld niet alleen bij de meisjes leggen omdat ze een verkeerde studierichting zouden hebben gekozen. Er moet eveneens worden gewerkt aan een gelijke kansenplan voor het onderwijs. De scholen en de inrichtende machten bieden vaak weerstand tegen een roldoorbrekende opleiding. We hopen dan ook dat het project Diversificatie van de Studiekeuze van meisjes, dat nu vier jaar in de VLOR heeft gelopen, wordt verankerd.

Inzake tewerkstelling wordt het tijd om het VDAB-actieplan, opgestart in 1991, na vijf jaar werking grondig te evalueren. We vrezen dat door het terugschroeven van de middelen van de VDAB het gevaar dreigt dat ook het VDAB-actieplan voor vrouwen zal worden ingeperkt. Inzake het Vlaamse werkgelegenheidsoverleg stel ik, samen met andere parlementsleden, vast dat het doelgroepenbeleid, nog terug te vinden in de eerste Vlaamse Werkgelegenheidsconferentie, niet meer expliciet is opgenomen. Dit verwondert ons, vooral omdat in andere landen en op Europees niveau, een dergelijk doelgroepenbeleid wel wordt opgenomen.

Het toekomstige arbeidsmarktbeleid moet ruimer worden gezien, zonder evenwel af te stappen van de prioriteit van laaggeschoolde werkloze vrouwen en herintreedsters. Een discussie over arbeidsherverdeling lijkt onafwendbaar. In dit verband pleiten we ervoor om een ruime definitie van arbeid te hanteren en dus ook onbetaalde arbeid in het debat op te nemen.

Bij de uitbouw van kinderopvang dient bijzondere aandacht te gaan naar de noden van kansarme vrouwen. Volgens het Vlaamse regeerakkoord zal – ik citeer – de Vlaamse regering verder een reglementair kader scheppen voor de organisatie van de buitenschoolse kinderopvang, die kwaliteit moet bieden en van de behoeften van de lokale gemeenschap moet uitgaan. Om daarvoor de middelen van het Fonds voor Collectieve Uitrustingen efficiënt te kunnen aanwenden, zullen met de federale overheid en de sociale partners akkoorden worden onderhandeld en afgesloten. Einde citaat. Net zoals mevrouw Dua, wens ik naar uw rol in deze onderhandelingen te peilen.

Tot slot wil ik het nog hebben over de voorbeeldfunctie van de Vlaamse Gemeenschap in deze problematiek. Dit jaar komt er een evaluatie van vijf jaar positieve acties in de Vlaamse Gemeenschap en van de dienst Emancipatiezaken. Mevrouw de minister, kunt u erop aandringen dat die evaluatie ernstig geschiedt. Per slot van rekening moet uit de vorige acties worden geleerd waar, indien nodig, moet worden bijgestuurd? Enkel op die manier kan ern-

stig werk worden gemaakt van die positieve acties. (*Applaus bij AGALEV*)

De voorzitter : Mevrouw Vanderpoorten heeft het woord.

Mevrouw Marleen Vanderpoorten (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, in tegenstelling tot de vorige spreker van mijn partij zal ik me beperken tot het migrantenhoofdstuk uit de beleidsbrief. Ik weet uiteraard dat het migrantenbeleid zich over verscheidene departementen – ook federaal – uitsprekt, wat overigens het doelgroepenbeleid helemaal onzinnig maakt. Maar de oppervlakkigheid en de leegte die uit de voorliggende tekst spreekt, zijn ons inziens bijna pijnlijk.

Mevrouw de minister, u verwijst naar het globale beleid voor de integratie van migranten dat sinds 1988 wordt gevoerd. U verwijst naar de twee sporen die in het Vlaamse migrantenbeleid zichtbaar werden, namelijk het wegwerken van de maatschappelijke achterstand en de betere emancipatie en participatie van migranten. U schrijft dat het aan de migranten is om een dialoog met de samenleving aan te gaan. Voor de VLD is het dan ook onbegrijpelijk dat, uitgaande van de bovengenoemde vaststellingen, vrijwel nergens in uw beleidsbrief wordt verwezen naar het belang van het kennen van de Nederlandse taal voor migranten. Hoe kunnen migranten immers hun maatschappelijke achterstand wegwerken, emanciperen en vooral participeren, een dialoog met de samenleving aangaan, als ze het meest essentiële communicatiemiddel, namelijk de taal, niet voldoende machtig zijn? Het gebrek aan Nederlandse taalkennis bij migranten van de eerste generatie is vaak nog schrijnend groot, vooral bij vrouwen, maar niet alleen bij hen. Veel contacten van vaders van middelbare leeftijd met de leerkrachten van hun kinderen lopen overigens via familieleden in de tienerleeftijd, die als tolk fungeren.

Dit kan bezwaarlijk het ideale oudercontact worden genoemd. Zo'n toestand leidt eerder tot een steeds grotere kloof tussen voor elkaar vreemde culturen.

Migrantenvrouwen spelen in de integratie van het gezin een heel aparte en bijzondere rol. Daarom is voor hen het begrijpen en spreken van het Nederlands wellicht nog belangrijker. Niet zelden echter moeten nog heel wat weerstanden worden overwonnen om vrouwen en/of hun partner te overtuigen de Nederlandse taallessen te komen volgen. Dit verwezenlijken zou nochtans de grootste en belangrijkste stap zijn naar een daadwerkelijke integratie. Migrantenvrouwen betrekken bij het onderwijs en de vrijetijdsbesteding van hun kinderen zou voor elk migrantengezin de meest emancipatorische daad zijn die men kan stellen. De schoolloopbaan van de migrantenkinderen kan er alleen maar positief door worden beïnvloed en de betrokkenheid van het gezin in heel het maatschappelijke gebeuren zal aanzienlijk toenemen. Hierdoor zal de

Vanderpoorten

sociale mobiliteit van de migranten worden bevorderd. Dat schijnt toch ook de doelstelling te zijn van de Vlaamse minister van Gelijke Kansenbeleid.

In uw hoofdstukje over aanpak van discriminatie en racisme verwijt u de PMS-centra dat ze migrantenkinderen te gemakkelijk naar het beroepsonderwijs doorverwijzen. Ik heb daar twee opmerkingen bij. Er zijn natuurlijk altijd uitzonderingen. Maar over het algemeen kwijten PMS-centra zich zeer gewetensvol van hun taak en zullen ze altijd een grondige reden hebben om migrantenkinderen naar het beroepsonderwijs te oriënteren. Dit gebeurt heus niet willens nillens. Bovendien neemt u het gekende maar verfoeide vooroordeel over van intellectuelen die beroepsonderwijs als minderwaardig beschouwen. De minister van Onderwijs ijvert nochtans ook voor de opwaardering van TSO en BSO. Een goede beroepsopleiding geeft overigens meer zekerheid op werk dan een ASO-opleiding zonder vervolg. Enige nuancerings is in dit tekstgedeelte dus wel gewenst.

In het zogenaamde Voortgangsrapport migrantenbeleid 1995 dat we de voorbije week ontvingen, wordt voortdurend gewezen op het belang van twee factoren van het migrantenbeleid. Die factoren zijn taal en beroepsopleiding. Ik veronderstel dat u als minister van Gelijke Kansen voor minderheden hierover dan ook wenst mee te praten.

Verder verneem ik dat u om de notie origine beter in te schatten, overleg met de betrokkenen zelf voorstaat. U zult daarover een informatieronde in Vlaanderen organiseren. Mag ik u vragen of deze ronde al gestart is ? Zo ja : wie hebt u bereikt en wat is het resultaat ? Zo neen : wanneer zult u deze informatieronde organiseren ? Ik kan me overigens niet van de indruk ontdoen dat u bij zo een informatieronde niet met de grootste problemen inzake migrantenbeleid zal worden geconfronteerd. Het gevaar bestaat dat u met de mondige vertegenwoordigers van georganiseerde migrantengemeenschappen praat die zeker niet altijd representatief zijn voor de hele groep.

De voorbeeldfunctie van de Vlaamse Gemeenschap en van de andere openbare besturen kan inderdaad belangrijk zijn. Maar als u dan toch sensibiliseringsacties wilt voeren, stel ik voor dat u jonge Belgen van vreemde origine probeert aan te sporen om de opleiding tot politieagent te volgen. Vele gemeenten willen wel agenten van vreemde origine aanwerven, maar er zijn onvoldoende kandidaten. Is dit geen gemiste kans ?

Participatie aan allerlei raden is zeker positief. Ik vraag me evenwel af of we geen loze inspanningen leveren. Ik word in mijn gemeente vaak geconfronteerd met de vraag van migranten naar een eigen jeugdhuis. Ik ben niet geneigd deze vraag zonder meer te ondersteunen omdat ik meen dat het integratie tegenhoudt.

Iedereen is voor integratie. Maar met integratie bedoelt men blijkbaar niet altijd hetzelfde. Als we afzonderlijke jeugdhuisen voor autochtone en allochtone jongeren blijven financieren, kan dit bezwaarlijk een ernstige poging tot integratiebevordering worden genoemd.

Ten slotte wil ik nog even de stelling van de VLD onderstrepen waarbij doelgroepenbeleid niet wordt verdedigd. Wij staan daarin zeker wat de migranten betreft, niet alleen. Het volstaat hierbij te verwijzen naar een artikel uit De Standaard van 4 maart 1996. Professor Elchardus – u wellicht niet onbekend – en professor Hans De Witte pleiten ervoor deze – wat zij noemen – categoriale werking ten aanzien van migranten af te schaffen.

De argumenten van professor Elchardus lijken ons correct. Categoriale werking leidt volgens de professoren tot de vrees bij Belgen dat ze in een concurrentiepositie worden geplaatst ten aanzien van migranten. Dit werkt een rechtse reflex in de hand. In de plaats van een probleem op te lossen, creëert men er een bij.

Mevrouw de minister, woorden zullen echt niet volstaan om racisme en discriminatie te bestrijden. Maatregelen nemen om frustraties bij kansarme allochtonen en autochtonen weg te werken, en om iedereen op zijn rechten én plichten te wijzen, is de enige manier om uit de spiraal van de onverdraagzaamheid te raken. (*Applaus bij de VLD*)

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik wil eerst en vooral benadrukken dat ik verheugd ben over het feit dat eindelijk ook Vlaanderen een officieel gelijke kansenbeleid zal voeren en dat er een minister van Gelijke Kansen is. Ik moet zelfs bekennen dat ik na het betoog van de VLD en het Vlaams Blok bijna de neiging had uw beleidsbrief sterk te bejubelen om een beetje weerwerk te bieden. Maar ik zal me aan mijn oorspronkelijke tekst houden, en die ziet er toch ietwat anders uit. (*Rumoer in de zaal*)

De heer André Denys : Waarom zegt u : het standpunt van het Vlaams Blok en de VLD ? Ik heb toch een groot onderscheid gehoord tussen wat het Vlaams Blok zei en wat wij naar voren hebben gebracht ?

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik heb daar ook verschillen in gehoord. Maar met een aantal zaken ga ik niet akkoord.

De heer André Denys : Dat is iets anders. Maar u doet alsof het hetzelfde standpunt is.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Ik hoor ook verschillen. Maar de grondtoon is toch dezelfde.

De heer André Denys : Zeg eens wat de grondtoon van Mevrouw Vanderpoorten is. Men begint hier slogans op te dissen en daar ben ik tegen, mijnheer de voorzitter. Ik hou van een genuanceerd en goed debat.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mijnheer Denys, ik heb niet de bedoeling gehad om sloganesk over te komen en ik denk ook niet dat dit het geval was. Wat ik wilde zeggen, is dat ik met een aantal uitspraken niet akkoord ga. Om er één te noemen : wanneer u voorstelt om het gelijke kansenbeleid na twee jaar niet te verlengen, dan ben ik het daar helemaal niet mee eens. Ik zou nog meer voorbeelden kunnen aanhalen, maar dan zal de voorzitter me onderbreken.

De voorzitter : Neen, neen, u hebt recht op uw spreektijd. Als mijnheer Denys u tien minuten onderbreekt, terecht of ten onrechte, dan krijgt u er tien minuten bij.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Het is het doel van de Vlaamse minister van Gelijke Kansen om eindelijk een theoretisch credo van gelijkheid te helpen omzetten in praktische werkelijkheid. Zo begint uw beleidsbrief. We vinden dat een goede zaak en staan er uiteraard achter. Naast een gelijke kansenbeleid voor vrouwen wenst u ook een doelgroepenbeleid inzake migranten, personen met een handicap en homoseksuelen te voeren. In mijn uiteenzetting zal ik me beperken tot de doelgroep van de migranten.

De beleidsbrief werd opgesteld in oktober 1995. Het verslag van de bespreking in de commissie voor Welzijn en Gezondheid dateert van maart 1996. Vandaag is het 23 mei 1996. Het is dus bijna een jaar later. U zult me dan ook niet kwalijk nemen dat de bespreking van de beleidsbrief voor een deel al een evaluatie van het gevoerde beleid zal inhouden. Ik haal het advies van de Vlaamse overlegcommissie van vrouwen binnen de SERV, die zich weliswaar beperkt hebben tot het gedeelte betreffende het gelijke kansenbeleid voor vrouwen, even aan. Ze formuleren een algemene opmerking die mijns inziens eveneens voor het minderhedenbeleid geldt, namelijk dat de beleidsbrief vaak bij vaststellingen blijft en zeer weinig actiegericht is. Mij deed de beleidsbrief soms denken aan een niet eens zo goede eindverhandeling van een derdejaarsstudent sociale school, waarvan ik er nogal wat heb moeten ondervragen. Uit bestaand materiaal verzamelt u dan wat historische feiten, die u aanvult met al lang gekende vaststellingen en vroeger genomen beslissingen. Hier en daar zet u dan – cursief – wat men voor de doelgroep zou kunnen doen, maar u wordt helemaal niet concreet. Ik heb daar enigszins moeite mee en ook het feit dat u een horizontaal of inclusief beleid voert, is daar geen verontschuldiging voor.

Bekijkt men dan het deel over de migranten, in eerste instantie de migrantenvrouwen, dan is de volgende vaststelling ontzettend belangrijk : migrantenvrouwen blijven

heel dikwijls de grote afwezigen in het migrantenbeleid. Nochtans spelen zij een heel grote rol in het integratieproces : dit omdat ze een enorme invloed hebben op de opvoeding en de vorming van hun kinderen en mannen. Migrantenvrouwen hebben dus heel dikwijls dezelfde ervaringen als Vlaamse vrouwen, maar de combinatie van seksisme en mogelijk racisme maakt hen extra kwetsbaar. Voor migrantenvrouwen is wat door de Vlaamse regering wordt beslist derhalve ontzettend belangrijk. Neem ik echter de beleidsbrief door met het oog op dit thema, dan valt dit naar mijn gevoel erg mager uit. Ik weet wel uit uw brief dat u er voor hebt geopteerd om migrantenvrouwen onder de hoofding van de gelijke kansen voor vrouwen te plaatsen. Naar mijn gevoel zouden ze echter voor meer aspecten apart kunnen worden ondersteund.

Migrantenvrouwen haalt u enkele keren aan. Daarover zou ik enkele vragen willen stellen. In overleg met de minister van Onderwijs zou u in het bijzonder uw aandacht richten op migrantenmeisjes die slechts een kleine groep vormen in het algemeen secundair onderwijs. Wat is in ter zake al gebeurd en wat zijn de resultaten daarvan ?

U wilde het initiatief van een alternerende opleiding tot kleuterleidster uitbreiden naar andere beroepen. Wat hebt u in die zin al gedaan en wat zijn de resultaten ?

Hoever staat het met het wetenschappelijk onderzoek betreffende factoren van maatschappelijke ongelijkheid, vooral in de gezondheidssector ? U kondigde aan hier in het bijzonder aandacht aan te zullen besteden. Wat is er al lopende ? Wat zijn de resultaten ?

In verband met het gezondheidsbeleid voor migranten hoop ik trouwens dat u naast het stimuleren van onderzoek ook aangeklopt hebt bij minister Demeester, die het gezondheidsbeleid behartigt. Vanuit het VCIM wordt immers aan de alarmbel getrokken, aangezien migranten zo goed als volledig ontbreken in de beleidsbrief Gezondheidszorg. Ze zijn een doelgroep die nog steeds minder gebruik kan maken van de reguliere gezondheidsorganisaties.

Er is een werkgroep opgericht, maar die wordt maar zelden om advies gevraagd bij het toekennen van een aantal projecten. Misschien laat u die taak liever over aan minister Martens die verantwoordelijk is voor de coördinatie van het migrantenbeleid, maar u kunt ter zake, mijns inziens, ook een rol spelen. Aangaande de migranten als minderheidsgroep, kunnen we de initiatieven die u wenst te nemen, onderverdelen in een zevental punten.

Ten eerste, het verstevigen van het maatschappelijke en bestuurlijke draagvlak voor het voeren van een migrantenbeleid met initiatieven voor de lokale besturen. Hoe zou u dat doen ? Wat hebt u al gedaan ? Wat zijn de resultaten ?

Van Den Heuvel

Ten tweede, zitting hebben in de interdepartementale commissie van de Conferentie voor het Migrantenbeleid. Hebt u daarin zitting gehad ? Wat is het resultaat ? Hoe zal men verder werken ?

Ten derde, een informatieronde organiseren in Vlaanderen om voeling te houden met de diverse migrantengemeenschappen. Waar bent u geweest ? Met wie hebt u gesproken ? Wat was het resultaat ?

Ten vierde, organisaties zouden, na onderzoek, mediamakers moeten beïnvloeden om migranten anders in beeld te brengen. Hoever staan ze daarmee ? Heeft dat al resultaat opgeleverd ?

Ten vijfde, u zou ook kunnen nagaan welke sensibiliseringscampagnes kunnen worden gevoerd om migranten te laten solliciteren bij de Vlaamse overheid. Hoeveel migranten werden er intussen al in dienst genomen ?

Ten zesde, u zou categoriale maatregelen en het migrantenactieplan evalueren in het kader van het werkgelegenheidsoverleg. Zijn daar al resultaten van bekend ?

Ten zevende, u zou zorgen voor een principiële verklaring inzake anti-discriminatie in de gemeenteraden. Werden daarover al afspraken gemaakt ? Zijn er gemeenten die deze principiële verklaring al hebben ondertekend ?

In een interview in het meinummer van Uitkomst, een homo- en lesbiënenblad, geeft u toe dat u geen grootse dingen verwacht van uw beleid op korte termijn. U hoopt enkel op een beetje meer tolerantie voor de minderheidsgroepen. Ik ben het met u eens dat het bereiken van die tolerantie al een succes zou zijn.

Ter afronding een stukje uit een column van de heer Filip Rogiers uit De Morgen van 9 mei. Ik citeer : de politieke integratie van de inwijkelingen zal bevorderd worden door hen, onder bepaalde voorwaarden, stemrecht toe te kennen voor de gemeenteraadsverkiezingen. Einde citaat. Dit stukje zou uit een zoveelste vrome tekst van één of andere actiegroep kunnen komen, maar het staat in het regeerakkoord van 1979. De gemeenteraadsverkiezingen van 1982 werden beschouwd als een haalbare datum om dit door te voeren. De waarheid echter is dat we daar ofwel nog helemaal niet rijp voor zijn, ofwel dat er tegenkantingen zijn die we nog niet kunnen overwinnen. We moeten nog steeds heel wat middelen en energie steken in rapportagewerk, in problemen of thematieken, terwijl mijn fractie ervan overtuigd blijft dat met een relatief kleine hefboom, met name, stemrecht voor migranten onder bepaalde voorwaarden, we al een heel eind zouden opschieten. Ik weet, mevrouw de minister, dat u zich een voorstander hebt getoond van dat gemeentelijk stemrecht, maar het zou wellicht interessant zijn indien u daar wat vaker voor uit zou komen.

– *De heer Francis Vermeiren, ondervoorzitter, treedt als voorzitter op.*

U kent vermoedelijk allemaal de term – krabbenmandsyndroom – die wel eens wordt gebruikt voor vrouwen die, naar analogie met krabben, de neiging hebben om andere vrouwen neer te halen die op de maatschappelijke ladder zijn gestegen.

De voorzitter : De heer Marsoul heeft het woord.

De heer Hugo Marsoul : Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, zoals afgesproken zal onze fractie zich beperken tot het tweede luik, gelijke kansen voor vrouwen. Het Vlaams Parlement mag zich gelukkig prijzen met deze beleidsbrief en met het feit dat het mandaat wordt ingevuld door een vrouw. Er zijn ook enkele terechte aanmerkingen. De minister rekent veel opdrachten tot de hare, maar waar blijven de resultaten ? Daarnaast stelt men dat er te weinig actiegerichte impulsen in deze brief aanwezig zijn. Vanuit onze fractie menen we dat het inderdaad een noodzaak is deze impulsen te geven omdat men in deze materie voortdurend te kampen heeft met vooroordelen. Vooroordelen kennen een lang leven en sterven slechts een langzame dood. Ze situeren zich hoofdzakelijk in het mannelijke kamp. In onze beschavingsgeschiedenis namen de mannen voortdurend het voortouw, maar niet onder eender welke voorwaarde. Als we de pijlers zien waarop onze beschaving is gebouwd, merken we dat het begint bij Aristoteles. Hij stelde duidelijk dat de vrouw een misvormde man was en zijn ideeën zinderden na tot in de zogenaamde katholieke middeleeuwen. We merken nu nog dat deze ideeën slechts moeizaam achterwege worden gelaten door een aantal mannen. Zij vinden, zoals de conservatieve katholiek Woeste in het federale parlement, dat staat en stad besturen de man toekomt en de keuken, de kinderen en de kerk tot de taak van de vrouw behoren.

Deze vooroordelen nemen steeds scherpere vormen aan. Het parlement moet ze precies detecteren en actiegericht reageren. Ik geef een voorbeeld uit mijn eigen stad. Daar bestaat een emancipatieraad, die een kleine proef bij 270 kinderen deed. Daaruit bleek dat die kinderen een zeer rolbestendige kijk hebben op de taak van hun ouders. Op de tekeningen zie je steeds opnieuw de moeder de klassieke taken in het huisgezin vervullen. Het gaat zelfs nog verder. De kinderen uit het derde tot het zesde leerjaar bekijken die dingen ironisch en tekenen hun vader aan de kookpot, met daarbij het commentaar : alle begin is moeilijk. Volgens sommige fracties hoeft dit probleem van het rollenpatroon geen bijzondere aandacht meer. Ik geloof dat mijn voorbeeld het tegendeel heeft aangetoond. De stereotiepen duiken sterker op dan ooit. Ze worden ook gevoed door een aantal mensen, en dat is niet verwonderlijk.

Marsoul

Sommigen spraken hier over een juridische gelijkheid versus een feitelijke ongelijkheid. Toen België gesticht werd, had men het over een grondwettelijke gelijkheid. Niets was minder waar. Nu is men subtieler en zegt men dat er een juridische gelijkheid is, maar een feitelijke ongelijkheid. De kloof tussen wet en werkelijkheid wordt daarenboven steeds wijder. Dat is niet te verwonderen, aangezien er vandaag ideologieën opduiken die opnieuw het oude gewaad aantrekken. Het is oude wijn in nieuwe zakken. Ook hiervan een voorbeeld. Daarvoor citeer ik uit de congres teksten van een bepaalde ideologie. Daar wordt het oude rollenpatroon weer bevestigd en bestendigd. Daar zegt men onomwonden : Door het huwelijk verklaren man en vrouw dat het meest persoonlijke van hun wederzijdse stap onafscheidelijk ook volksverbonden is, verbonden is met hun sociaal bestaan. Men huwt ook voor zijn volk. Het zich samen oprollen in een veilig slakkehuisje om vooral niet gestoord te worden door zoiets als een besef van volksverbondenheid, kan dus niet. Het huwelijk moet voor kinderen openstaan, omdat enkel op die manier de etnische homogeniteit van de volksgemeenschap gevrijwaard kan blijven. Kinderrijkdom is dan ook een volksplicht. Ik geef geen commentaar, ik lees verder wat men te zeggen heeft over het moederschap : Alle jonge vrouwen zijn dan ook in de allereerste plaats potentiële moeders. Het moederschap primeert daarom op de inschakeling van vrouwen op de arbeidsmarkt. De mogelijkheid om kinderen te hebben en ze met de nodige aandacht en nestwarmte op te voeden moet in ieder geval voorrang krijgen op de directe produktieve inschakeling van de vrouw op de arbeidsmarkt. Einde citaat. Telkens is mijn bedenking : waar is hier sprake van de man ? Oude vooroordelen duiken weer op en van vooroordelen leven een aantal mensen.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Ik ben attent voor de waarschuwendende toon van de heer Marsoul. Hij zet daarmee wel een vreemde teneur. Hij laat immers de toon van een mini-mini-minderheid horen. De dominante hoofdtoon vandaag is toch enigszins anders. We evolueren duidelijk positief in de richting van gelijke kansen. De analyse van professor Van Steenberghe en anderen spreekt boekdelen. Als zij het hebben over duurzame groei, geven ze daarin een serene en brede betekenis aan het begrip arbeid. Arbeid wordt vandaag veel ruimer gezien dan vroeger. Het gaat nu over de sociale nuttigheidswaarde van arbeid. Die interpretatie van het begrip zal morgen nog veel meer aan de orde zijn. Als je deze dominante toon aanhoudt, krijg je een veel positievere inschatting dan uw waarschuwend vingerdje.

De heer Hugo Marsoul : Het is geen waarschuwend vingerdje. Het gaat hier om feiten. De feiten komen uit een zeer klein segment van de geschiedenis. Ze doen zich nu

helaas opnieuw voor. Het is algemeen bekend dat men oorlogen kan beginnen, als men maar vooroordelen kan creëren. Uit een aantal bijdragen blijkt dat men ten aanzien van deze beleidsbrief niet vrij is van vooroordelen.

Twee belangrijke fracties noemen de beleidsbrief overbodig. Dat moeten we counteren door de vinger op de wonde te leggen, en de essentie te bepalen. Als we de geschiedenis verder uitpluizen, merken we dat de maatschappelijke positie van de vrouw over het algemeen weinig benijdenswaardig was. In 1948 voerde België als laatste land het vrouwenstemrecht in. Waar elders heeft men daar zo lang mee gewacht ? Door te stellen dat Vlaanderen niet vrij is van vooroordelen, doe ik de waarheid zeker geen geweld aan.

Mevrouw de minister, impulsen zijn belangrijk. Ze moeten een mentaliteitswijziging tot stand brengen. Ik sluit af met een mooie tekst van Isabel Gatty-De Gamond. Deze vrouw werd aan het einde van haar heroïsche strijd voor het vrouwenstemrecht teruggefloten door haar partij. Alle partijen deden dat trouwens. Ze maakte op een ideologisch congres de volgende essentiële en centrale bedenking : dit is een pijnlijk moment. Wij vrouwen hebben hard gewerkt voor onze wensen, maar ik leg me neer bij de orde van de dag. Toch vind ik het nodig om te benadrukken dat de man pas echt vrij zal zijn als ook de vrouw bevrijd is.

Het is onmogelijk om een evenwicht te vinden als een zo belangrijk en complementair segment niet alle ontplooiingskansen krijgt waarop het wettelijk aanspraak kan maken. Vanuit een mannelijk eigenbelang moeten we de idee van de gelijkberechtiging volledig ondersteunen. Zo kunnen we aan een harmonieuze en evenwichtige samenwerking werken. We mogen de notie soort niet gebruiken. Die bestaat in de dierenwereld, maar niet in de mensenwereld.

Mevrouw de minister, ik wens u succes. Ik hoop van harte dat u over enkele maanden resultaten en impulsen kunt voorleggen. Zoals heel mijn fractie wacht ik met veel ongeduld op die slagkracht. Ik besef dat sommige ministers uw mandaat misschien onwetend bemoeilijken. Daarom gunnen we u nog enkele maanden krediet. Daarna moet u een aanzet geven tot een paritaire democratie. Dat is het uiteindelijke streefdoel van de christen-democratie. (*Applaus bij de CVP en AGALEV*)

De voorzitter : Mevrouw Merckx-Van Goey heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey (Op de tribune) : Ik ben blij dat ik na de heer Marsoul het woord mag voeren. We appreciëren ten eerste dat een mannelijke collega onze standpunten deelt. Het gelijke kansenbeleid is nieuw als Vlaamse bevoegdheid en voor het eerst krijgt een minister de uitdrukkelijke opdracht toe te zien op gelijke kansen voor iedereen. We vertrekken gelukkig niet van

Merckx-Van Goeij

nul. Vier jaar lang werd een gelijke kansenbeleid gevoerd in de Vlaamse administraties. De federale en Europese programma's zorgden voor de ondersteuning. Ze hebben zeker een stimulerende rol gespeeld bij de verbetering van de positie van de vrouw. Het debat van vandaag toont aan dat we in Vlaanderen dringend behoefte hebben aan een gecoördineerd gelijke kansenbeleid, gedragen door regering en parlement. De gelijke behandeling van mannen en vrouwen is een fundamenteel rechtsbeginsel. We beseffen dat de wettelijke gelijkheid een noodzakelijke maar op zichzelf geen toereikende voorwaarde is. Tegelijk moeten we programma's en acties opstarten om de gelijkheid de facto te bevorderen. We verwachten, mevrouw de minister, dat u vanuit uw horizontale bevoegdheid, de nodige impact kunt en zult laten gelden op de beleidsdomeinen van uw collega's. Dat is weliswaar geen gemakkelijke maar toch ook geen onmogelijke taak. Minister Smet heeft het u voorgedaan.

Het horizontale beleid moet worden gevrijwaard. Op lange termijn moet dit vruchten afwerpen. Meer concreet : hoe geeft u dit horizontaal beleid impulsen ? De bespreking van deze beleidsbrief geeft ons de kans dat fundamenteel rechtsbeginsel en de integratie van mannen en vrouwen in alle beleidsvormen nog een keer te onderstrepen. Dit zowel bij de opstelling, de ten uitvoerlegging als bij het toezicht op alle acties. We mogen zeker niet overmoedig worden. De impact van wetgevend optreden blijft beperkt. Een juridische vormgeving kan de spelregels van een debat, van maatregelen, maar vooral van acties bewerkstelligen maar we hebben veel meer nodig dan de juiste juridische spelregels.

De bespreking van deze beleidsbrief komt voor ons op een goed moment. De bespreking in de commissie was zeer vruchtbaar. Wie hier nu nog veel vragen stelde, wil ik in de toekomst naar de commissie verwijzen. Cijfergegevens kunnen bijvoorbeeld beter in de commissie worden behandeld.

In de commissie waren mannen en vrouwen aanwezig, die op een evenwichtige wijze deelnamen aan de besprekingen. De quota-regeling bij de samenstelling van de kieslijsten verhoogde de aanwezigheid van vrouwen in dit parlement. Ook in de commissies zijn vrouwen betrokken bij de besluitvorming. Ik wil toch de aandacht vestigen op de absolute prioriteit van een wetgevend initiatief dat de evenredige vertegenwoordiging in adviesraden en commissies waarborgt. Dit is een hoofddoel van een positief actiebeleid. Er moet werk worden gemaakt van een Vlaams decreet dat bepaalt dat hoogstens twee derden van de leden van de Vlaamse advies- en overlegorganen van hetzelfde geslacht mogen zijn. Dit moet een tussenstap zijn naar een gelijke man-vrouwvertegenwoordiging. Vandaag is dit evenwicht nog ver zoek. De enige correcte regeling is een quota-regeling. Het effect van de federale

wet van juli 1990, die voorziet dat er voor elk mandaat in een adviesorgaan zowel een man als een vrouw moet worden voorgedragen, bleek te verwaarlozen en werd zelfs genegeerd. Door middel van een jaarlijkse verslaggeving kan het Vlaams parlement dit opvolgen.

Mevrouw Van Cleuvenbergen zei dat de Vrouwenconferentie van Peking opvolging verdient. De platformtekst voor actie bevat concrete doelstellingen en maatregelen om gelijke deelname van mannen en vrouwen aan het maatschappelijk, cultureel en economisch leven te verwezenlijken. Dit moet vertaald worden in het beleid.

Mevrouw de minister, u trok het gelijke kansenbeleid open. Wij onderschrijven uw doelgroepenbeleid en de verbreding naar 4 groepen. We weten dat het niet evident is op al deze domeinen even snel, diep en grondig in te gaan. Inzake de samenstelling, de werking en de taken van deze interdepartementale commissie is het de bedoeling de vier groepen onder uw aandacht en die van uw collega's te brengen. Het is zeker niet tegenstrijdig de vrouwgerichte invalshoek vooralsnog als prioritair te willen stellen.

Dit willen we illustreren aan de hand van twee concrete domeinen. Enerzijds is er de opvolging van een Europees actieprogramma. U verwijst er alleen even naar op het einde van uw beleidsbrief. Dit Europees actieprogramma gaat heel uitdrukkelijk over partnerschapontwikkeling op regionaal en plaatselijk niveau. Het stelt concrete acties voor om het beleid nog dichterbij de burger te brengen. Er is nood aan een Europees en internationaal platform voor de mogelijke inspanningen inzake meer gelijke kansen voor mannen en vrouwen.

Een ander voorbeeld waaruit dit zeker blijkt, situeert zich op het lokale niveau. We beschikken in de diverse gemeenten over mooie brochures : het tien-puntenprogramma, het gemeentelijke emancipatiebeleid in de praktijk, dat door uw federale collega enkele jaren geleden werd aangebracht. We moeten ook rekening houden met de huidige bevoegdheidsverdeling en de vele impactmogelijkheden die er zijn. Ik verwijs in dit verband – en dit is heel actueel – naar de samenstelling van de lokale stuurgroep, die het beleidsplan voor het Sociaal Impulsfonds in alle Vlaamse gemeenten zal dienen op te maken. Dit toont toch aan dat het echt heel urgent is en dat u ook op het gemeentelijke niveau een lokaal emancipatiebeleid mee moet helpen richting geven. Dit is uiteraard niet om afbreuk te doen aan de inspanningen die vanuit de andere niveaus gebeuren. In dit verband wil ik de vraag stellen hoe ver het nu staat met het overleg met uw federale collega ? Wanneer u dit in overleg met het federale niveau kunt doen, zal het uw slagkracht voor het bereiken van resultaten zeker vergroten.

Mevrouw de minister, ik wil nog eens uitdrukkelijk stellen dat het Vlaams Parlement een verbreed gelijke kansenbe-

Merckx-Van Goey

leid onderschrijft. We vinden wel dat het nog moet worden geconcretiseerd. Hiervoor kunt u rekenen op alle mogelijke steun vanuit het Vlaams Parlement. Ook vanuit de commissie Welzijn, Gezondheid en Gezin zullen we ons blijven inzetten voor de gezinnen en de gelijke kansen voor mannen en vrouwen. (*Applaus*)

De voorzitter : Minister Van Asbroeck heeft het woord.

Minister Anne Van Asbroeck (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, ik betreur het dat bepaalde sprekers hier niet meer aanwezig zijn, maar ik zal toch ook op hun vragen nog een antwoord proberen te geven. Ik veronderstel dat ze het verslag wel zullen lezen.

Ik merk dat er toch nog enige toelichting nodig is om te verklaren waarom ik na acht maanden nog niet alles heb kunnen waarmaken van wat in mijn beleidsbrief staat. Een beleidsbrief wordt toch geschreven voor een periode van vier jaar ? Indien het inderdaad zo is dat ik alles al op die acht maanden had moeten uitvoeren, pleit ik schuldig. Ik heb dit inderdaad nog niet gedaan.

Ik merk ook – uit de verscheidene interventies – dat men niet echt beseft wat er allemaal aan voorafgaand werk is gebeurd. Men aanvaardt wel dat het gelijke kansenbeleid nieuw is in Vlaanderen, maar men zegt ook dat het toch kon worden gebaseerd op een lange ervaring op federaal vlak en dat het ook kon worden gebaseerd op vier jaar emancipatiebeleid binnen de Vlaamse Gemeenschap. Er waren dus een aantal basissen aanwezig, maar ik moet u er toch op wijzen dat er een aantal fundamentele, structurele uitgangspunten ontbraken.

Er was namelijk geen begroting. Men verwijt mij dat ik met 50 miljoen frank niets kan doen. Ik meen echter dat dit een goed begin is, mijn federale collega is met minder begonnen. In het begin was er ook geen administratieve ondersteuning. Het belang van deze twee elementen bij uitstippelen van een beleid, wordt onderschat. Normaal kan een minister terugvallen op een volledige administratie. Voor het gelijke kansenbeleid is dit niet het geval, aangezien het om een horizontaal beleid gaat.

Ik meen dan ook dat we met de definitieve oprichting van de interdepartementale commissie voor gelijke kansen een belangrijke stap hebben gezet. Hierdoor beschikken we nu over een beleidsondersteunend element voor alle departementen. Ik beweer niet dat hiermee alles is bereikt, maar een dergelijke basis is nodig om constructief te kunnen voortwerken. We hebben op verschillende vlakken samengewerkt met onze collega's. Ik verwijs hierbij naar het OSGW-project dat binnen de Vlaamse administratie werd opgestart in samenwerking met minister Van den Bossche, maar waarvan ik nog geen resultaten kan geven. Dit project is vooral belangrijk voor de vrouwelijke ambtenaren.

Er zijn reeds verschillende contacten geweest, onder meer met minister Peeters, met het oog op de vorming van de gemeentelijke ambtenaren. Bij de oprichting van een steunpunt vrouwenstudie is minister-president Van den Brande betrokken.

Het structureel inbedden is misschien niet zo evident. Er was echter een bewustmaking nodig, dit zowel bij de ministers als bij een aantal parlementsleden. Toch is men het gelijke kansenbeleid goed gezind. In het begin komt alles echter wat vreemd over. Men is wel bereid om een aantal zaken door te voeren, maar vaak komt men niet op het idee. Meerdere sprekers hebben overigens gepleit voor een rapportering, wat betekent dat ik aan mijn collega's zou vragen welke inspanningen er in hun departement zijn gedaan. Hieraan wordt momenteel gewerkt.

De administratieve omkadering is beperkt, ze bestaat slechts uit twee personen. Ik zeg u dit niet om mezelf te beklagen, maar wel om u duidelijk te maken wat het is om geen echte administratie te hebben.

Ik hecht veel belang aan de interdepartementale commissie die een belangrijke taak heeft. Ik hoop dan ook dat de administraties voldoende gemandateerde ambtenaren zullen aanduiden om hieraan deel te nemen. Het is namelijk niet de bedoeling om steeds opnieuw dezelfde gesprekken te moeten voeren. Vandaar dat de betrokken ambtenaren gemandateerd moeten zijn zodat men zeer snel vooruitgang kan boeken.

Het is de bedoeling om de verwarring uit de weg te ruimen tussen de dienst Gelijke Kansen in Vlaanderen, die zich tot externen richt, en de dienst Emancipatiezaken binnen de Vlaamse Gemeenschap, de dienst van mevrouw Mulier. Haar taak loopt binnenkort af, waarmee ik bedoel dat zij ermee stopt. De opdracht loopt uiteraard verder. We maken een onderscheid, omdat ze een andere invalshoek hebben. Momenteel wordt trouwens een evaluatie gemaakt van die vijf jaar positief-actiebeleid in de Vlaamse administratie. Uiteraard pakt men dit ernstig aan, want anders begint men er niet aan. Op basis van de evaluatieresultaten die we in augustus of september mogen verwachten, kan men dan de volgende termijn invullen. Door te leren uit het verleden kan men aanpassingen doorvoeren. Dit project wordt uiteraard voortgezet, omdat het nog altijd nodig is.

In verband met de doelgroepen hoor ik hier zaken, waarbij ik even moet slikken. Hoe kan men nu beweren dat het gelijke kansenbeleid helemaal niet nodig is ? Mijnheer de voorzitter, dat blijkt ook, want uw fractie is niet meer in de zaal. Ze vegent het gelijke kansenbeleid gewoon van tafel. Voor hen hoeft het allemaal niet. Volgens hen voer ik een kastenbeleid en laat ik de wet van de sterkste gelden, terwijl ik dacht dat het juist omgekeerd was. Als men de mensen die om de een of andere reden minder aan de bak kunnen komen, geen kans geeft in de maatschappij, dan past men pas de wet van de sterkste

Van Asbroeck

toe, niet als men een gelijke kansenbeleid voert. Het is zeker nodig, maar men kan zich niet tot alle doelgroepen richten. Ik heb tot in het ridicule toe een opsomming aanhoord van doelgroepen die allemaal in aanmerking zouden komen. Ik moet er bijna bij bedenken dat sommige leden van het Vlaams Blok betreuren dat het gelijke kansenbeleid niet vroeger bestond, want dan hadden ze er zich ook op kunnen beroepen. Gelukkig is dat niet het geval.

Ofwel legt men zich op elke doelgroep toe, want er zijn inderdaad vele doelgroepen. Men kan immers verschillende categorieën van mensen aanhalen die in aanmerking kunnen komen. Maar dan had ik zeker het volgende verwijt gekregen : hoe kunt u op twee jaar tijd iets bereiken ? Neen, dat was niet de bedoeling. We hebben een aantal doelgroepen uitgekozen. Het is inderdaad een subjectieve keuze, maar tot daar toe. Het is de bedoeling om die doelgroepen echt emanciperend te helpen. Het is een andere aanpak, maar ik sta zeker nog altijd achter die keuze. Ik ben ook blij dat in dit halfroond werd bevestigd dat het een goede keuze was en dat er nog een aantal zaken te doen zijn.

De noodzaak van dat gelijke kansenbeleid naar doelgroepen blijkt ook uit de hearings die we hebben georganiseerd. Ik geef toe dat dit een lelijk woord is. Die contactsessies of hoorzittingen worden nog zeker tot begin juni georganiseerd. We hebben daartoe contacten met organisaties en individuen belegd. Het hangt ervan af wie er nu zal reageren. In elke doelgroep voelt men dat er een behoefte bestaat om een doelgroepenbeleid te voeren.

De migrantenbeweging, maar ook individuele migranten, maken ons duidelijk dat het tijd wordt dat er een migrantenbeleid komt dat niet alleen voor, maar ook door de migranten wordt gevoerd. Zij willen participeren ; zij willen mee het beleid sturen. In de beleidsbrief wordt daarom ook gesproken over participatie, en niet over integratie. Dat is een belangrijke boodschap, waarmee zeker rekening moet worden gehouden. Als men de samenstelling van de Interdepartementale Commissie Migranten bekijkt, dan moet men vaststellen dat daar geen enkele migrant lid van is. Dat betreurt ik.

Het gaat zeker niet alleen om de mondigen uit de organisaties, die zouden spreken in naam van de anderen. Het gaat ook om individuen die persoonlijke problemen op tafel legden of die in geen enkele organisatie of instelling actief zijn. Dat geldt overigens ook voor de andere doelgroepen waarmee we tot vandaag reeds contact hebben gehad.

Het verschil tussen de juridische gelijkheid en de feitelijke ongelijkheid van vrouwen is nog steeds het knelpunt. In de beleidsbrief is inderdaad niet uitdrukkelijk sprake van de evenwichtige deelname van mannen en vrouwen in de besluitvorming. Dat is nochtans een voorwaarde

voor een democratische besluitvorming. Dat staat natuurlijk buiten kijf. Ik zal zeer binnenkort wel een ontwerp van decreet over de evenwichtige vertegenwoordiging van vrouwen en mannen in adviesorganen voorleggen aan de Vlaamse regering. Dat initiatief beantwoordt aan een vraag die bij velen leeft. We moeten wel de tijd nemen bij het opstellen van deze tekst. We moeten een goede tekst maken, die door het parlement wordt gedragen. Die tekst zal steunen op het wetsvoorstel van mevrouw De Meyer en mevrouw Maximus. Dit initiatief lijkt me een belangrijke stap vooruit voor het gelijke kansenbeleid ten aanzien van de vrouw.

Van een structureel overleg met de federale overheid, zoals hier gevraagd werd, is nog niet echt sprake, toch niet in de vorm van een structureel overleg. Er zijn wel officiële (kontakten) of projectmatige kontakten. Een aantal zaken gebeuren samen. De OSGW werkt samen met mevrouw Miet Smet. Bij taalfeminisering werken we ook samen. Aan het project voor de Bosnische vrouwen hebben alle vrouwelijke parlementsleden deelgenomen. Dit zijn zaken die samen verlopen. Maar structureel is er inderdaad geen specifiek overleg. Dat zou nog moeten komen. Ik hoop daartoe nog initiatieven te kunnen nemen. Het kan dus allemaal niet in één keer gebeuren. Maar we moeten dit zeker nog behandelen.

De feminisering van de armoede was in het kader van de vrouwenproblematiek ook aan bod gekomen. Ik denk inderdaad dat er veel aandacht aan besteed moet worden. Men heeft ons om onze inbreng in het kansarmoedebeleid gevraagd. Vanuit het gelijke kansenbeleid zullen wij onze visie aan de heer Leo Peeters kenbaar maken.

Het is waar dat de samenwerking niet altijd zo evident lijkt bij de collega's. Dat blijkt zo. Maar dit is dus een weg van lange adem en wij blijven aandringen. Ik hoop dus inderdaad dat men daar op een bepaald moment van bij de start zal bij betrokken worden. Dit is nu niet altijd het geval, maar er wordt dus wel concreet aan gewerkt.

Een project alternerend leren en werken staat ook op stapel. Daarmee speel ik in op de tewerkstellingsproblematiek. Men wijst er namelijk ook op dat je migrantenvrouwen en kansarme vrouwen kansen kan geven door een diversificatie van de opleiding of door andere alternerende programma's. Ik denk dat je met een alternerend project van leren en werken een stap kunt zetten in richting tewerkstelling.

Er zijn daarom kontakten gelegd met de Kamer van Koophandel voor een project voor migrantenvrouwen en kansarme vrouwen. We wachten op de reactie van de werkgevers om zeker te zijn van de tewerkstelling voor deze mensen. Ik denk inderdaad dat je zoiets niet altijd kategoriaal moet aanpakken. Het gaat om de vrouwenproblematiek en die twee doelgroepen kan je daarin opnemen.

Van Asbroeck

We wachten dus nog op de reactie van de werkgevers, omdat het toch belangrijk is dat men inderdaad na de opleiding ook tewerkstelling bieden. Anders stopt het project en was het nutteloos. Het is niet de bedoeling dat die mensen, die in het project geloven en een aantal jaren inspanningen geleverd hebben, op het einde voor niets staan.

Wat het wetenschappelijk onderzoek betreft, wordt er momenteel een initiatief in samenwerking met de minister-president voorbereid. Daarmee wil men een steunpunt vrouwenstudies structureel opzetten naar analogie met het steunpunt tewerkstelling. Elke respectieve universitaire instelling zal de permanente opdracht krijgen om systematisch gegevens te verzamelen omtrent diverse aspecten.

De conceptnota is momenteel in voorbereiding. Binnen afzienbare tijd hopen wij op concrete resultaten. Cijfermateriaal is inderdaad belangrijk om te kunnen verderwerken op basis van effectieve, ware gegevens. U ziet dat er een aantal zaken gebeuren in samenwerking met de collega's.

Als ik van mevrouw De Maght-Aelbrecht hoor dat homo's en lesbiennes geen beleid willen, dan moet ik zeggen dat ik tijdens de door ons georganiseerde hoorzittingen contact heb gehad met die mensen, georganiseerd of niet-georganiseerd.

Je hebt inderdaad verschillen : homoseksuelen zijn niet allemaal hetzelfde, net als heteroseksuelen evenmin allemaal hetzelfde zijn of dezelfde behoeften hebben. Het is echter duidelijk dat er een vraag is naar overheidsbeleid om die discriminatie weg te werken. Deze discriminatie, die alleen gebaseerd is op seksuele geaardheid, bestaat immers op nog op heel veel gebieden.

Er is dus zeker vraag naar een overheidsbeleid, al is die niet altijd uitgesproken. Niet iedereen stapt immers mee op tijdens de Roze Zaterdag, zoals niet iedereen deelneemt aan de 1 mei-stoet of aan een door om het even wie georganiseerde stoet. Dat betekent niet dat hij/zij niet achter deze doelstellingen staat, maar dat hij/zij misschien niet dezelfde manier heeft om het te uiten. Ik denk dus dat mevrouw Ceysens en mevrouw De Maght best eens contacten organiseren. Dan zouden ze wel ondervinden dat er op dat vlak ook een vraag aanwezig is.

De heer Swennen zegt dat het positief actiebeleid van de Vlaamse Gemeenschap op bepaalde vlakken faalt. Deze uitspraak betrof specifiek de gehandicapten. Naast het mentaliteitsprobleem is er echter een wervingsstop : het is dus niet zo evident om die evolutie door te drukken. Ook daar moet een evaluatieonderzoek worden uitgevoerd, zodat we weten hoe we dat beter kunnen aanpakken. U weet dat dit alweer tot de bevoegdheid van minister Van den Bossche behoort.

Het betoog van de heer Van Overmeire laat ik voor wat het is. Er zijn echter verschillende feitelijke ongelijkheden die nu nog steeds bestaan : beroepsverbod in het onderwijs, discriminatie betreffende huurcontracten en in de ziekteverzekering. Deze situaties zijn onaanvaardbaar en moeten zeker worden aangepakt.

Mevrouw Dua, u had het over de feminisering van de armoede. Daar ging ik reeds even op in. Ook wat de buitenschoolse kinderopvang betreft hebben we herhaaldelijk interventies verricht, meestal op het vlak van het behoud van de tewerkstelling en de daaraan gekoppelde opleiding. Het blijft afwachten : ondanks herhaaldelijk aandringen is het niet evident steeds te worden betrokken bij de behandeling van een dossier. U kan er echter op rekenen dat we er vanuit dat standpunt steeds aandacht voor hebben.

Mijnheer De Ridder, men denkt er inderdaad aan het gelijke kansenbeleid, het emancipatiebeleid in het algemeen te laten evalueren. Dit kan eventueel worden voorgelegd aan het Vlaams Parlement of aan de commissies. De voorbeeldfunctie van de Vlaamse Gemeenschap is uiteraard belangrijk. Er wordt gewerkt aan het evaluatierapport dat, wanneer vier of vijf jaar achter de rug zijn, een handig werkinstrument zal zijn.

Dat de beleidsbrief te algemeen, te weinig actiegericht is heb ik verschillende malen moeten horen. Je kan maar beter bepaalde zaken goed uitwerken dan heel veel hooi op je vork te nemen. Ik ben er zeker van dat ik na twee jaar een positief resultaat zal kunnen voorleggen. Je kan onmogelijk op heel weinig tijd de hele wereld veranderen. De initiatieven moeten worden genomen door de Vlaamse regering, wat echter niet belet dat ook vanuit het Vlaams Parlement initiatieven kunnen worden genomen.

Tot nu toe heb ik in dit parlement nog geen initiatieven gezien betreffende het gelijke kansenbeleid. Het zou me verheugen mocht dit wel gebeuren. Ik zou deze zeker met veel positieve aandacht bekijken.

Het verheugt me dat er zoveel verwachtingen waren, maar op acht maanden tijd kan je niet alles doen. Ik hoop dat ik in de toekomst iets meer zal kunnen waarmaken. Andersom hoop ik ook dat jullie mijn verwachtingen kunnen inwilligen, in die zin dat ik een actieve medewerking van de parlementsleden verwacht. Volgens mij is het immers de bedoeling dat we samenwerken aan het beleid en niet alleen vanuit een regeringsstoel iets trachten uit te dokteren. (*Applaus bij de SP en de CVP*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Ik stel voor het bepalen van datum, uur en agenda voor de volgende vergadering aan het Bureau en uw voorzitter over te laten.

Geen bezwaar ? (*Instemming*)

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 17.00 uur.*
